

5 ОБИКНОВЕНИ ДРОБИ

НИВО А → ЗАДАЧИ ЗА ВСИЧКИ УЧЕНИЦИ

1 Съкратете дробите:

а) $\frac{24}{40}, \frac{50}{100}, \frac{12}{30}, \frac{33}{66}$;   в) $\frac{45}{60}, \frac{54}{72}, \frac{75}{100}, \frac{30}{100}$;
 б) $\frac{27}{45}, \frac{60}{70}, \frac{28}{49}, \frac{30}{54}$;   г) $\frac{48}{60}, \frac{28}{42}, \frac{80}{120}, \frac{35}{105}$.

2 Разширете до най-малък общ знаменател дробите:

а) $\frac{1}{2}$ и $\frac{3}{5}$;   б) $\frac{5}{8}$ и $\frac{1}{2}$;   в) $\frac{5}{9}$ и $\frac{1}{3}$;   г) $\frac{1}{6}$ и $\frac{1}{8}$;
 $\frac{2}{3}$ и $\frac{1}{6}$; $\frac{2}{3}$ и $\frac{2}{5}$; $\frac{5}{6}$ и $\frac{8}{9}$; $\frac{5}{7}$ и $\frac{3}{4}$;
 $\frac{3}{4}$ и $\frac{5}{6}$; $\frac{3}{4}$ и $\frac{3}{5}$; $\frac{3}{8}$ и $\frac{4}{3}$; $\frac{4}{9}$ и $\frac{1}{4}$;
 $\frac{1}{3}$ и $\frac{1}{4}$; $\frac{7}{9}$ и $\frac{1}{2}$; $\frac{2}{5}$ и $\frac{5}{8}$; $\frac{7}{25}$ и $\frac{1}{2}$.

3 Сравнете дробите:

а) $\frac{1}{3}$ и $\frac{2}{5}$; $\frac{5}{6}$ и $\frac{3}{5}$; $\frac{6}{9}$ и $\frac{2}{3}$;
 б) $\frac{3}{4}, \frac{1}{2}$ и $\frac{3}{7}$; $\frac{2}{3}, \frac{2}{7}$ и $\frac{2}{2}$; $\frac{4}{5}, \frac{1}{2}$ и $\frac{1}{3}$.

4 Запишете като смесени числа дробите:

а) $\frac{5}{2}; \frac{5}{3}; \frac{7}{3}; \frac{8}{5}; \frac{10}{3}; \frac{9}{4}$;   в) $\frac{9}{1}; \frac{36}{5}; \frac{45}{7}; \frac{61}{9}; \frac{20}{10}; \frac{300}{10}$;
 б) $\frac{18}{5}; \frac{25}{6}; \frac{30}{7}; \frac{25}{8}; \frac{40}{3}; \frac{11}{2}$;   г) $\frac{5000}{10}; \frac{6000}{100}; \frac{81}{25}; \frac{100}{9}; \frac{90}{8}; \frac{85}{7}$.

ОБИКНОВЕНИ ДРОБИ

5 Запишете като неправилни дроби смесените числа:

а) $1\frac{1}{3}; 2\frac{3}{4}; 1\frac{3}{5}; 3\frac{1}{2}; 2\frac{1}{5}; 3\frac{1}{4}$;   в) $2\frac{2}{9}; 3\frac{1}{13}; 5\frac{3}{10}; 10\frac{1}{6}; 6\frac{1}{10}; 5\frac{3}{100}$;
 б) $4\frac{2}{3}; 1\frac{9}{10}; 2\frac{1}{7}; 3\frac{5}{6}; 5\frac{4}{5}; 4\frac{3}{8}$;   г) $10\frac{5}{11}; 5\frac{7}{8}; 8\frac{5}{7}; 9\frac{1}{11}; 11\frac{1}{9}; 100\frac{3}{5}$.

Извършете събирането:

6 а) $\frac{1}{5} + \frac{2}{5}$;   б) $\frac{3}{8} + \frac{5}{8}$;   в) $\frac{1}{7} + \frac{2}{7} + \frac{3}{7}$;   г) $\frac{4}{17} + \frac{6}{17} + \frac{7}{17}$;
 $\frac{2}{7} + \frac{3}{7}$; $\frac{5}{11} + \frac{6}{11}$; $\frac{2}{9} + \frac{4}{9} + \frac{1}{9}$; $\frac{5}{19} + \frac{6}{19} + \frac{8}{19}$;
 $\frac{5}{11} + \frac{3}{11}$; $\frac{7}{19} + \frac{12}{19}$; $\frac{1}{13} + \frac{2}{13} + \frac{5}{13}$; $\frac{8}{29} + \frac{9}{29} + \frac{12}{29}$;
 $\frac{7}{15} + \frac{4}{15}$; $\frac{31}{43} + \frac{12}{43}$; $\frac{3}{17} + \frac{5}{17} + \frac{6}{17}$; $\frac{5}{31} + \frac{15}{31} + \frac{11}{31}$;
 7 а) $\frac{1}{8} + \frac{3}{8}$;   б) $\frac{2}{9} + \frac{8}{9}$;   в) $\frac{5}{18} + \frac{7}{18} + \frac{4}{18}$;   г) $\frac{7}{15} + \frac{11}{15} + \frac{13}{15}$;
 $\frac{1}{9} + \frac{5}{9}$; $\frac{5}{7} + \frac{4}{7}$; $\frac{5}{21} + \frac{4}{21} + \frac{5}{21}$; $\frac{5}{24} + \frac{23}{24} + \frac{7}{24}$;
 $\frac{1}{12} + \frac{5}{12}$; $\frac{3}{8} + \frac{7}{8}$; $\frac{11}{60} + \frac{7}{60} + \frac{17}{60}$; $\frac{9}{32} + \frac{17}{32} + \frac{29}{32}$;
 $\frac{7}{16} + \frac{3}{16}$; $\frac{11}{12} + \frac{5}{12}$; $\frac{1}{80} + \frac{21}{80} + \frac{23}{80}$; $\frac{11}{40} + \frac{29}{40} + \frac{17}{40}$;
 8 а) $\frac{1}{4} + \frac{3}{8}$;   б) $\frac{1}{3} + \frac{1}{4} + \frac{1}{12}$;   в) $\frac{1}{3} + \frac{1}{4}$;   г) $\frac{3}{5} + \frac{5}{7}$;
 $\frac{1}{2} + \frac{1}{6}$; $\frac{1}{2} + \frac{1}{5} + \frac{1}{10}$; $\frac{2}{5} + \frac{3}{7}$; $\frac{2}{3} + \frac{4}{5}$;
 $\frac{2}{5} + \frac{3}{10}$; $\frac{1}{3} + \frac{2}{5} + \frac{4}{15}$; $\frac{5}{9} + \frac{1}{11}$; $\frac{5}{8} + \frac{7}{9}$;
 $\frac{1}{6} + \frac{5}{12}$; $\frac{1}{5} + \frac{5}{12} + \frac{1}{60}$; $\frac{2}{7} + \frac{1}{13}$; $\frac{10}{11} + \frac{9}{10}$.

9) а) $\frac{5}{12} + \frac{3}{8}$; б) $\frac{7}{15} + \frac{2}{9}$; в) $\frac{13}{24} + \frac{11}{30}$; г) $\frac{3}{25} + \frac{5}{8}$;
 $\frac{11}{20} + \frac{3}{8}$; $\frac{5}{12} + \frac{3}{20}$; $\frac{7}{18} + \frac{5}{27}$; $\frac{7}{48} + \frac{5}{36}$.

10) а) $7 + \frac{2}{7}$; б) $8\frac{1}{7} + \frac{2}{7}$; в) $13\frac{2}{7} + \frac{5}{7}$; г) $5\frac{1}{7} + 4\frac{2}{7}$;
 $7\frac{1}{8} + \frac{5}{8}$; $13\frac{1}{19} + \frac{5}{19}$; $28\frac{5}{11} + \frac{6}{11}$; $8\frac{1}{13} + 12\frac{5}{13}$;
 $8\frac{1}{20} + 3$; $29\frac{5}{31} + \frac{11}{31}$; $39\frac{4}{13} + \frac{9}{13}$; $77\frac{3}{19} + 23\frac{5}{19}$;
 $13 + \frac{5}{13}$; $48\frac{7}{41} + \frac{17}{41}$; $65\frac{11}{29} + \frac{18}{29}$; $87\frac{5}{32} + 13\frac{3}{32}$.

11) а) $7\frac{4}{7} + \frac{6}{7}$; б) $15\frac{11}{15} + \frac{7}{15}$; в) $29\frac{21}{31} + \frac{29}{31}$; г) $78\frac{31}{43} + \frac{42}{43}$;
 б) $5\frac{4}{7} + 9\frac{5}{7}$; б) $11\frac{9}{11} + 7\frac{7}{11}$; в) $23\frac{13}{31} + 22\frac{20}{31}$; г) $57\frac{31}{41} + 42\frac{11}{41}$;

в) $5\frac{1}{7} + 3\frac{2}{7} + 2\frac{3}{7}$; в) $13\frac{1}{12} + 12\frac{5}{12} + 5\frac{1}{12}$;
 $25\frac{3}{37} + 12\frac{5}{37} + 23\frac{2}{37}$; в) $101\frac{5}{103} + 27\frac{11}{103} + 22\frac{4}{103}$;

г) $7\frac{1}{7} + 5\frac{6}{7} + 3\frac{5}{7}$; в) $8\frac{5}{11} + 9\frac{7}{11} + 2\frac{4}{11}$;
 $13\frac{5}{19} + 18\frac{11}{19} + 16\frac{7}{19}$; в) $18\frac{13}{43} + 25\frac{11}{43} + 14\frac{31}{43}$.

12) а) $5\frac{1}{3} + 3\frac{1}{2}$; б) $21\frac{2}{5} + 9\frac{2}{7}$; в) $7\frac{2}{5} + 5\frac{3}{4}$; г) $13\frac{7}{12} + 16\frac{5}{6}$;
 $7\frac{1}{4} + 3\frac{1}{3}$; б) $18\frac{1}{6} + 13\frac{3}{8}$; в) $8\frac{4}{7} + 11\frac{4}{5}$; г) $29\frac{17}{18} + 20\frac{5}{6}$.

13) Пресметнете стойността на израза $A = \frac{5}{12} + a$, ако:

а) $a = \frac{1}{12}$; б) $a = \frac{3}{12}$; в) $a = 7\frac{1}{12}$; г) $a = 3\frac{11}{12}$.

Извършете изваждането:

14) а) $\frac{7}{13} - \frac{5}{13}$; б) $\frac{17}{15} - \frac{7}{15}$; в) $7\frac{3}{7} - \frac{2}{7}$; г) $8\frac{5}{12} - 3$;
 $\frac{11}{19} - \frac{5}{19}$; $\frac{19}{21} - \frac{4}{21}$; $15\frac{13}{15} - \frac{2}{15}$; $13\frac{7}{15} - 8$;
 $\frac{27}{39} - \frac{11}{39}$; $\frac{28}{25} - \frac{3}{25}$; $31\frac{7}{31} - \frac{5}{31}$; $103\frac{4}{15} - 53$;
 $\frac{27}{41} - \frac{15}{41}$; $\frac{31}{15} - \frac{1}{15}$; $85\frac{24}{25} - \frac{14}{25}$; $249\frac{5}{11} - 132$.

15) а) $1 - \frac{1}{7}$; б) $2 - \frac{1}{3}$; в) $7 - 2\frac{1}{5}$; г) $15\frac{5}{7} - 5\frac{1}{7}$;
 $1 - \frac{5}{11}$; б) $5 - \frac{3}{4}$; в) $8 - 3\frac{1}{6}$; г) $18\frac{5}{11} - 8\frac{3}{11}$;
 $1 - \frac{7}{29}$; б) $11 - \frac{3}{8}$; в) $11 - 5\frac{1}{8}$; г) $27\frac{11}{17} - 12\frac{5}{17}$;
 $1 - \frac{7}{17}$; б) $21 - \frac{5}{11}$; в) $13 - 7\frac{5}{13}$; г) $39\frac{13}{22} - 17\frac{5}{22}$.

16) а) $\frac{2}{3} - \frac{1}{6}$; б) $\frac{6}{45} - \frac{1}{9}$; в) $\frac{11}{12} - \frac{3}{8}$; г) $\frac{11}{18} - \frac{5}{12}$;
 $\frac{3}{4} - \frac{5}{12}$; б) $\frac{4}{25} - \frac{2}{15}$; в) $\frac{29}{30} - \frac{5}{12}$; г) $\frac{23}{24} - \frac{4}{15}$;
 $\frac{5}{9} - \frac{5}{12}$; б) $\frac{3}{10} - \frac{7}{40}$; в) $\frac{39}{40} - \frac{11}{25}$; г) $\frac{35}{36} - \frac{7}{16}$;
 $\frac{5}{8} - \frac{5}{12}$; б) $\frac{8}{9} - \frac{7}{12}$; в) $\frac{57}{60} - \frac{11}{12}$; г) $\frac{31}{42} - \frac{5}{16}$.

17) а) $3\frac{5}{6}-\frac{3}{8}$; б) $7\frac{23}{27}-3\frac{5}{9}$; в) $5\frac{3}{10}-1\frac{9}{10}$; г) $9\frac{1}{3}-5\frac{3}{4}$;
 $4\frac{4}{5}-\frac{2}{3}$; $5\frac{5}{6}-2\frac{1}{5}$; $2\frac{5}{12}-1\frac{7}{12}$; $17\frac{5}{6}-16\frac{7}{8}$;
 $6\frac{1}{2}-\frac{3}{7}$; $3\frac{7}{9}-1\frac{1}{2}$; $8\frac{1}{4}-3\frac{3}{4}$; $34\frac{1}{2}-30\frac{9}{10}$;
 $7\frac{7}{8}-\frac{4}{5}$; $10\frac{24}{25}-7\frac{3}{4}$; $15\frac{5}{9}-7\frac{8}{9}$; $128\frac{1}{9}-113\frac{1}{4}$.

18) Пресметнете:

а) $\frac{11}{12}-\left(\frac{5}{12}+\frac{1}{12}\right)$; $\frac{13}{18}-\left(\frac{17}{18}-\frac{7}{18}\right)$; $\frac{20}{21}-\left(\frac{16}{21}-\frac{11}{21}\right)$; $\frac{30}{37}-\left(\frac{6}{37}-\frac{5}{37}\right)$;
б) $1-\left(\frac{5}{13}+\frac{3}{13}\right)$; $1-\left(\frac{7}{15}-\frac{4}{15}\right)$; $1-\left(\frac{8}{31}-\frac{5}{31}\right)$; $1-\left(\frac{19}{21}-\frac{17}{21}\right)$;
в) $\frac{5}{8}-\left(\frac{3}{4}-\frac{1}{2}\right)$; $\frac{11}{12}-\left(\frac{5}{6}-\frac{1}{3}\right)$; $\frac{7}{8}-\left(\frac{1}{2}-\frac{1}{4}\right)$; $\frac{3}{5}-\left(\frac{9}{10}-\frac{11}{15}\right)$;
г) $\frac{11}{14}-\left(\frac{2}{7}+\frac{1}{2}\right)$; $\frac{17}{18}-\left(\frac{1}{6}+\frac{1}{3}\right)$; $\frac{23}{24}-\left(\frac{1}{3}+\frac{1}{8}\right)$; $\frac{35}{36}-\left(\frac{1}{9}+\frac{1}{12}\right)$.

19) Пресметнете стойността на израза $A=17\frac{5}{12}-a$, ако:

а) $a=3\frac{1}{12}$; б) $a=\frac{7}{12}$; в) $a=9\frac{11}{12}$; г) $a=5\frac{5}{6}$.

20) Пресметнете стойността на израза $A=a-5\frac{8}{21}$, ако:

а) $a=13\frac{11}{21}$; б) $a=23$; в) $7\frac{1}{7}$; г) $a=15\frac{1}{3}$.

Намерете x , ако:

21) а) $x+3\frac{1}{3}=5\frac{2}{3}$; б) $x+\frac{3}{4}=\frac{5}{6}$; в) $x+5\frac{1}{3}=7\frac{1}{4}$; г) $x+13\frac{5}{12}=20\frac{1}{6}$;
 $x+8\frac{2}{7}=9$; $x+\frac{7}{12}=\frac{7}{8}$; $x+13\frac{1}{5}=15\frac{1}{6}$; $x+75\frac{7}{8}=80\frac{1}{6}$.

22) а) $x-\frac{3}{7}=\frac{2}{7}$; б) $x-\frac{5}{7}=\frac{4}{7}$; в) $x-5\frac{1}{3}=3\frac{2}{3}$; г) $x-2\frac{1}{3}=3\frac{1}{4}$;
 $x-\frac{5}{8}=\frac{1}{4}$; $x-\frac{11}{12}=\frac{7}{12}$; $x-7\frac{3}{5}=2\frac{4}{5}$; $x-5\frac{2}{5}=4\frac{9}{14}$;
23) а) $\frac{3}{7}-x=\frac{1}{7}$; б) $5\frac{3}{7}-x=2\frac{1}{7}$; в) $10\frac{11}{12}-x=5\frac{3}{4}$; г) $17\frac{2}{15}-x=11\frac{5}{9}$;
 $\frac{5}{6}-x=\frac{1}{3}$; $8\frac{1}{3}-x=5\frac{3}{4}$; $25\frac{1}{8}-x=13\frac{3}{5}$; $18\frac{7}{20}-x=5\frac{7}{30}$.

24) Намислих число. Увеличих го с $13\frac{1}{4}$ и получих $17\frac{1}{6}$. Кое число съм намислил?

25) Намислих число. Намалих го с $18\frac{3}{5}$ и получих $17\frac{1}{3}$. Кое число съм намислил?

26) Намислих едно число. От $27\frac{1}{4}$ извадих намисленото число и получих $21\frac{1}{12}$. Кое число съм намислил?

Извършете умножението:

27) а) $2 \cdot \frac{3}{11}$; б) $\frac{5}{19} \cdot 3$; в) $5 \cdot \frac{3}{4}$; г) $6 \cdot \frac{5}{12}$;
 $5 \cdot \frac{2}{17}$; $\frac{7}{17} \cdot 2$; $7 \cdot \frac{2}{5}$; $8 \cdot \frac{3}{20}$;
 $3 \cdot \frac{7}{29}$; $\frac{8}{37} \cdot 4$; $8 \cdot \frac{4}{7}$; $\frac{15}{18} \cdot 9$;
 $11 \cdot \frac{2}{31}$; $\frac{5}{81} \cdot 4$; $11 \cdot \frac{5}{6}$; $\frac{7}{36} \cdot 12$;
28) а) $\frac{2}{7} \cdot \frac{3}{5}$; б) $\frac{2}{5} \cdot \frac{3}{4}$; в) $\frac{3}{14} \cdot \frac{7}{9}$; г) $\frac{1}{3} \cdot \frac{3}{5} \cdot \frac{5}{7}$;
 $\frac{5}{8} \cdot \frac{3}{4}$; $\frac{5}{8} \cdot \frac{7}{10}$; $\frac{5}{12} \cdot \frac{4}{15}$; $\frac{2}{5} \cdot \frac{11}{13}$;
 $\frac{2}{7} \cdot \frac{4}{5}$; $\frac{3}{10} \cdot \frac{5}{7}$; $\frac{5}{36} \cdot \frac{9}{20}$; $\frac{3}{7} \cdot \frac{7}{13} \cdot \frac{13}{17}$;
 $\frac{3}{11} \cdot \frac{2}{5}$; $\frac{9}{11} \cdot \frac{11}{14}$; $\frac{7}{22} \cdot \frac{11}{14}$; $\frac{5}{11} \cdot \frac{11}{31} \cdot \frac{31}{43}$.

29) а) $\frac{1}{2} \cdot \frac{1}{3} \cdot \frac{5}{4}$; б) $4 \cdot \frac{1}{2} \cdot \frac{3}{5}$; в) $\frac{2}{3} \cdot \frac{9}{16} \cdot \frac{8}{15}$; г) $\frac{3}{4} \cdot \frac{4}{5} \cdot \frac{5}{7} \cdot \frac{7}{9}$
 $\frac{2}{3} \cdot \frac{2}{5} \cdot \frac{4}{7}$; б) $3 \cdot \frac{1}{3} \cdot \frac{5}{7}$; в) $\frac{3}{8} \cdot \frac{4}{9} \cdot \frac{2}{5}$; г) $\frac{5}{6} \cdot \frac{7}{11} \cdot \frac{11}{15} \cdot \frac{6}{7}$
 $\frac{1}{3} \cdot \frac{2}{5} \cdot \frac{11}{15}$; в) $5 \cdot \frac{1}{6} \cdot \frac{3}{10}$; в) $\frac{5}{7} \cdot \frac{7}{10} \cdot \frac{4}{5}$; г) $\frac{4}{9} \cdot \frac{6}{11} \cdot \frac{3}{8} \cdot \frac{11}{12}$
 $\frac{2}{7} \cdot \frac{2}{9} \cdot \frac{8}{11}$; в) $7 \cdot \frac{2}{5} \cdot \frac{5}{14}$; в) $\frac{5}{12} \cdot \frac{6}{7} \cdot \frac{7}{10}$; г) $\frac{5}{12} \cdot \frac{6}{11} \cdot \frac{12}{13} \cdot \frac{13}{30}$

30) а) $2 \frac{1}{3} \cdot \frac{6}{7}$; б) $7 \frac{1}{3} \cdot \frac{9}{11}$; в) $3 \frac{1}{7} \cdot 3 \frac{1}{2}$; г) $11 \frac{1}{3} \cdot 1 \frac{1}{17}$
 $5 \frac{1}{5} \cdot \frac{10}{13}$; в) $9 \frac{1}{5} \cdot \frac{15}{23}$; в) $8 \frac{1}{3} \cdot 4 \frac{1}{5}$; г) $12 \frac{1}{4} \cdot 5 \frac{1}{7}$

31) Пресметнете:

а) $\left(1 \frac{1}{2} + \frac{3}{4}\right) \cdot 5$; б) $12 \cdot \left(6 \frac{1}{2} - 5 \frac{1}{3}\right)$; в) $\left(7 - 6 \frac{3}{4}\right) \cdot \frac{2}{3}$; г) $4 \cdot 1 \frac{5}{6} + 3 \cdot 1 \frac{7}{15}$
 $\left(3 \frac{1}{5} + 2 \frac{1}{2}\right) \cdot 10$; в) $\left(7 \frac{13}{24} - 5 \frac{1}{2}\right) \cdot 6$; в) $\left(6 \frac{1}{5} - 5\right) \cdot 3 \frac{5}{6}$; г) $10 \cdot 3 \frac{6}{25} - 8 \cdot 2 \frac{3}{4}$

32) Пресметнете стойността на израза $A = \frac{1}{3} \cdot a$, ако:

а) $a = 6$; б) $a = \frac{2}{5}$; в) $a = \frac{3}{7}$; г) $a = 2 \frac{1}{4}$

33) Пресметнете стойността на израза $A = 2 \frac{1}{4} \cdot a$, ако:

а) $a = 3$; б) $a = 4$; в) $a = \frac{2}{3}$; г) $a = 5 \frac{1}{9}$

34) Пресметнете стойността на израза $A = \frac{5}{6} + \frac{3}{4} \cdot a$, ако:

а) $a = 4$; б) $a = \frac{2}{3}$; в) $a = 3 \frac{1}{5}$; г) $a = 2 \frac{2}{9}$

35) Намерете реципрочната стойност на числата:

а) $\frac{2}{3}$; $\frac{3}{7}$; $\frac{4}{9}$; $\frac{5}{11}$; б) $\frac{7}{5}$; $\frac{8}{3}$; $\frac{9}{7}$; $\frac{11}{10}$; в) 3 ; 5 ; 7 ; $\frac{1}{9}$
г) $2 \frac{1}{3}$; $3 \frac{1}{2}$; $5 \frac{1}{3}$; $6 \frac{1}{4}$

Извършете делението:

36) а) $\frac{5}{7} : 5$; б) $3 \frac{3}{4} : 3$; в) $\frac{3}{8} : \frac{1}{2}$; г) $\frac{5}{8} : \frac{3}{4}$
 $\frac{10}{11} : 2$; в) $5 \frac{5}{6} : 5$; в) $\frac{5}{11} : \frac{1}{2}$; г) $\frac{7}{9} : \frac{2}{3}$
 $\frac{8}{13} : 4$; в) $7 \frac{14}{15} : 7$; в) $\frac{7}{22} : \frac{1}{3}$; г) $\frac{8}{15} : \frac{2}{5}$
 $\frac{9}{10} : 3$; в) $12 \frac{6}{7} : 6$; в) $\frac{13}{41} : \frac{1}{3}$; г) $\frac{9}{20} : \frac{3}{4}$

37) а) $\frac{5}{7} : 3$; б) $5 : \frac{5}{6}$; в) $1 \frac{3}{5} : 8$; г) $7 : 2 \frac{1}{3}$
 $\frac{8}{9} : 5$; в) $3 : \frac{2}{5}$; в) $2 \frac{1}{7} : 15$; г) $5 : 2 \frac{1}{2}$
 $\frac{2}{11} : 3$; в) $4 : \frac{3}{7}$; в) $3 \frac{1}{3} : 5$; г) $11 : 3 \frac{2}{3}$
 $\frac{5}{8} : 6$; в) $5 : \frac{2}{9}$; в) $7 \frac{2}{5} : 37$; г) $18 : 5 \frac{1}{7}$

38) а) $1 \frac{1}{3} : \frac{4}{5}$; б) $\frac{4}{5} : 1 \frac{1}{3}$; в) $2 \frac{1}{3} : 1 \frac{2}{3}$; г) $1 \frac{2}{3} : 2 \frac{1}{3}$
 $2 \frac{1}{7} : \frac{5}{14}$; в) $\frac{5}{14} : 2 \frac{1}{7}$; в) $5 \frac{1}{5} : 3 \frac{1}{5}$; г) $3 \frac{1}{5} : 5 \frac{1}{5}$
 $8 \frac{2}{3} : \frac{13}{15}$; в) $\frac{13}{15} : 8 \frac{2}{3}$; в) $7 \frac{1}{7} : 1 \frac{3}{7}$; г) $1 \frac{3}{7} : 7 \frac{1}{7}$
 $9 \frac{2}{7} : \frac{10}{21}$; в) $\frac{10}{21} : 9 \frac{2}{7}$; в) $5 \frac{1}{9} : 2 \frac{2}{3}$; г) $2 \frac{2}{3} : 5 \frac{1}{9}$

39) Пресметнете:

а) $\frac{2}{3} + \frac{3}{4} : 3$; б) $\frac{7}{8} - \frac{1}{2} : 4$; в) $5 : \frac{1}{3} - 12 \frac{1}{4}$; г) $\frac{1}{3} : \frac{1}{5} - 1 \frac{1}{4}$
 $\frac{3}{4} + \frac{1}{3} : \frac{1}{2}$; в) $\frac{3}{8} : \frac{1}{2} + \frac{1}{2}$; в) $\frac{1}{7} : 2 + 3 \frac{1}{2}$; г) $\frac{5}{8} : \frac{1}{4} + 2 \frac{1}{3}$

40) Пресметнете стойността на израза $A = \frac{3}{8} \cdot a$, ако:

а) $a = 3$; б) $a = 2 \frac{1}{4}$; в) $a = 5 \frac{1}{4}$; г) $a = 7 \frac{1}{2}$

41) Пресметнете стойността на израза $A = a : \frac{8}{9}$, ако:

а) $a = 16$; б) $a = 1\frac{7}{9}$; в) $a = 3\frac{1}{3}$; г) $a = 5\frac{1}{3}$.

42) Намерете x , ако:

а) $x : \frac{3}{7} = \frac{7}{9}$; б) $\frac{1}{3} : x = 2$; в) $x \cdot \frac{3}{4} = \frac{1}{8}$; г) $\frac{5}{6} \cdot x = 1\frac{2}{3}$;
 $x : 2\frac{1}{3} = 5\frac{1}{7}$; $1\frac{1}{6} : x = 7$; $x \cdot 2\frac{1}{7} = \frac{5}{7}$; $5\frac{1}{3} \cdot x = 1\frac{1}{5}$.

43) Намислих едно число. Умножих го с $5\frac{2}{5}$ и получих 18. Кое число съм намислил?

44) Намислих едно число. Разделих го с $3\frac{1}{4}$ и получих $1\frac{3}{5}$. Кое число съм намислил?

45) Намислих едно число. Числото $5\frac{5}{8}$ разделих с намисленото число и получих $1\frac{1}{8}$. Кое число съм намислил?

Пресметнете:

46) а) $\frac{1}{3} \cdot \frac{1}{2} + \frac{1}{6}$; б) $\frac{2}{5} \cdot \frac{1}{3} + \frac{1}{5}$; в) $\frac{1}{3} \cdot \frac{1}{2} + \frac{1}{4} \cdot \frac{3}{5}$; г) $\frac{2}{5} : \frac{2}{3} + \frac{3}{4} \cdot \frac{2}{3}$;
 $\frac{1}{3} : \frac{1}{2} + \frac{1}{6}$; $\frac{2}{7} \cdot \frac{3}{4} - \frac{1}{7}$; $5 \cdot \frac{1}{6} - 3 \cdot \frac{1}{4}$; $\frac{3}{7} : \frac{1}{7} - \frac{2}{5} \cdot \frac{5}{6}$.

47) а) $\left(\frac{1}{3} + \frac{1}{2}\right) : \frac{1}{4} + \frac{3}{4}$; б) $\left(\frac{5}{7} - \frac{1}{3}\right) : \left(\frac{1}{3} + \frac{1}{4}\right)$;
 $\left(\frac{1}{2} - \frac{1}{3}\right) : \frac{1}{4} - \frac{1}{6}$; $\left(3\frac{1}{3} - 2\frac{1}{2}\right) : \left(\frac{2}{5} + \frac{2}{3}\right)$;
б) $\frac{1}{5} + \frac{1}{2} : \left(\frac{1}{4} + \frac{1}{3}\right)$; г) $\left(3\frac{1}{3} - 1\frac{2}{5}\right) : \left(2\frac{1}{5} + 3\frac{1}{3}\right)$;
 $\frac{5}{6} - \frac{1}{6} : \left(\frac{1}{2} - \frac{1}{3}\right)$; $\left(5\frac{1}{3} + 3\frac{3}{4}\right) : \left(2\frac{1}{3} - 1\frac{3}{4}\right)$.

48) Пресметнете стойността на израза $A = 2\frac{1}{3} \cdot a + 3\frac{1}{2}$, ако:

а) $a = 3$; б) $a = \frac{3}{7}$; в) $a = 1\frac{2}{7}$; г) $a = 1\frac{1}{14}$.

49) Пресметнете стойността на израза $A = 5\frac{1}{3} : a + \left(5\frac{3}{4} - 3\frac{1}{2}\right)$, ако:

а) $a = \frac{2}{3}$; б) $a = \frac{8}{9}$; в) $a = 16$; г) $a = 1\frac{1}{3}$.

Намерете x , ако:

50) а) $x - \frac{2}{7} = \frac{3}{7} : \frac{1}{2}$; б) $x - 3\frac{1}{3} = \frac{1}{3} : 3$; в) $\frac{5}{12} + x = 3 : \frac{1}{4}$; г) $\frac{5}{9} - x = \frac{1}{3} : 3$;

$x - 2\frac{1}{3} = 3 : \frac{1}{3}$; $x + \frac{3}{8} = 1 : \frac{1}{3}$; $x + 3\frac{1}{5} = 5 : \frac{1}{2}$; $5\frac{1}{3} - x = 2\frac{1}{6} \cdot 2$.

51) а) $x : 5\frac{1}{3} = 3 : \frac{1}{3}$; б) $8\frac{1}{3} : x = 5 - 3\frac{1}{3}$; в) $x \cdot 2\frac{1}{3} = \frac{2}{3} \cdot 10\frac{1}{2}$; г) $5\frac{2}{3} \cdot x = 9\frac{1}{6} - 3\frac{1}{2}$;

$x : 2\frac{1}{2} = 6\frac{2}{15} - 3\frac{1}{3}$; $3\frac{1}{3} : x = 7 - 2 : \frac{1}{2}$; $x \cdot 6\frac{3}{4} = 18 - 4 : \frac{1}{3}$; $7\frac{1}{5} \cdot x = 7 : 2\frac{1}{3} - 1$.

52) От кое число трябва да извадим $5\frac{2}{7}$, за да получим частното на числата 20 и $4\frac{2}{3}$?

53) Към кое число трябва да прибавим $3\frac{1}{2}$, за да получим произведението на числата $\frac{18}{19}$ и $4\frac{3}{4}$?

54) Кое число трябва да увеличим 4 пъти, за да получим сбора на числата $3\frac{1}{3}$ и $2\frac{1}{6}$?

55) Кое число трябва да намалим 10 пъти, за да получим разликата на числата $3\frac{1}{5}$ и $\frac{9}{10}$?

56) Намерете x , ако:

а) $\frac{2}{3}$ от 21 = x ; б) $\frac{1}{3}$ от 25,2 = x ; в) $\frac{3}{7}$ от $\frac{1}{2} = x$ г) $\frac{1}{3}$ от $2\frac{1}{2} = x$;
 $\frac{3}{7}$ от 49 = x ; $\frac{1}{5}$ от 35,5 = x ; $\frac{2}{3}$ от $\frac{5}{7} = x$; $\frac{2}{5}$ от $3\frac{3}{4} = x$;
 $\frac{5}{11}$ от 33 = x ; $\frac{2}{7}$ от 42,7 = x ; $\frac{3}{8}$ от $\frac{2}{5} = x$; $\frac{2}{7}$ от $2\frac{4}{5} = x$;
 $\frac{4}{13}$ от 52 = x ; $\frac{3}{8}$ от 88,8 = x ; $\frac{5}{9}$ от $\frac{3}{20} = x$; $\frac{1}{3}$ от $3\frac{3}{5} = x$.

57) Петър имал 18 лв. С $\frac{1}{3}$ от парите си той купил 3 еднакви тетрадки. Колко струва една тетрадка?

58) В склад доставили 3 240 кг ябълки. Първия ден продали $\frac{1}{8}$ от доставеното количество.

- а) Колко килограма ябълки са продали първия ден?
б) Колко килограма ябълки са останали в склада?

59) Едно семейство спестява $\frac{1}{8}$ от месечния си доход. Колко лева е спестило:

- а) през април 2001 г., ако месечният му доход е бил 680 лв.;
б) през май 2001 г., ако месечният му доход е бил 760 лв.?

60) Дължината на правоъгълник е 49 см, а ширината му е $\frac{3}{7}$ от дължината. Намерете обиколката и лицето на правоъгълника.

61) Намерете x , ако:

а) $\frac{1}{3}$ от $x = 75$; б) $\frac{1}{4}$ от $x = 6,1$; в) $\frac{2}{5}$ от $x = \frac{1}{3}$; г) $\frac{3}{5}$ от $x = \frac{3}{4}$;
 $\frac{2}{5}$ от $x = 14$; $\frac{3}{5}$ от $x = 2,7$; $\frac{3}{7}$ от $x = \frac{2}{5}$; $\frac{5}{7}$ от $x = \frac{5}{6}$;
 $\frac{3}{7}$ от $x = 15$; $\frac{4}{7}$ от $x = 3,6$; $\frac{4}{9}$ от $x = \frac{1}{6}$; $\frac{3}{8}$ от $x = 1$;
 $\frac{5}{9}$ от $x = 60$; $\frac{5}{8}$ от $x = 6,5$; $\frac{5}{12}$ от $x = \frac{5}{14}$; $\frac{7}{12}$ от $x = 1\frac{1}{3}$.

62) С $\frac{2}{5}$ от спестените си пари Огнян си купил топка за 24 лв.

- а) Колко спестени пари е имал Огнян преди покупката?
б) Колко лева са му останали след покупката?

63) Иван успял да реши сам 100 задачи, което е $\frac{5}{8}$ от задачите, зададени за подготовка на състезание по математика.

- а) Колко общо задачи са дадени за подготовка на математическото състезание?
б) Колко задачи Иван не е успял да реши самостоятелно?

64) Намерете x , ако:

а) x от 36 = 12; б) x от 16,8 = 4,2;

x от 45 = 18; x от 12,5 = 7,5;

x от 49 = 21; x от 21,7 = 12,4;

x от 60 = 25; x от 40,8 = 30,6;

в) x от $\frac{6}{7} = \frac{2}{7}$; г) x от $2\frac{1}{2} = 1\frac{2}{3}$;

x от $\frac{5}{6} = \frac{1}{3}$; x от $3\frac{3}{4} = 5$;

x от $\frac{7}{9} = \frac{2}{9}$; x от $1\frac{2}{5} = 1$;

x от $\frac{3}{8} = \frac{5}{16}$; x от $3\frac{1}{3} = 2\frac{2}{11}$.

65) Ралица имала спестени 100 лв. Купила си дискмен за 80 лв. Каква част от спестените си пари е похарчила Ралица?

66) Ирена трябвало да реши в определен срок 150 задачи. Тя успяла да реши сама 90 задачи. Каква част от определените задачи е успяла сама да реши Ирена?

67) Пресметнете стойността на израза $A = \frac{3}{4}$ от $a + 5,7$, ако:

а) $a = 4,4$; б) $a = 5\frac{1}{3}$; в) $a = 24$; г) $a = \frac{4}{9}$.

- 68) Пресметнете стойността на израза $A = 5\frac{2}{3} - \frac{2}{3}$ от a , ако:
- а) $a = 6$;   б) $a = 1\frac{1}{2}$;   в) $a = 6,6$;   г) $a = 2\frac{1}{4}$.
- 69) Намислих едно число. Една трета от числото намалих с 5,7 и получих 16,5. Кое число съм намислил?
- 70) Намислих едно число. $\frac{5}{7}$ от него намалих с $2\frac{3}{5}$ и получих произведението на числата $4\frac{1}{5}$ и $\frac{4}{7}$. Кое число съм намислил?
- 71) Намерете x , ако:
- а) 10 % от 120 = x ;   б) 20 % от 3,6 = x ;
 5 % от 240 = x ;   40 % от 7,5 = x ;
 20 % от 350 = x ;   60 % от 8,5 = x ;
 45 % от 200 = x ;   25 % от 16,8 = x ;
- в) 30 % от $\frac{2}{9} = x$;   г) 15 % от $5\frac{5}{6} = x$;
 45 % от $\frac{8}{9} = x$;   24 % от $1\frac{7}{8} = x$;
 70 % от $\frac{4}{7} = x$;   55 % от $7\frac{3}{11} = x$;
 85 % от $\frac{5}{17} = x$;   22 % от $2\frac{6}{7} = x$.
- 72) Дворно място във форма на правоъгълник има дължина 80 м. Ширината му е 30 % от дължината. Намерете:
- а) обиколката на дворното място;
 б) площта на дворното място в кв. метри.
- 73) Петя прочела 60 % от една книга, която има 450 страници. Намерете:
- а) колко страници е прочела Петя;
 б) колко страници ѝ остават да прочете.
- 74) Намерете x , ако:
- а) 12 % от $x = 30$;   б) 20 % от $x = 1,26$;
 15 % от $x = 21$;   26 % от $x = 1,43$;
 25 % от $x = 81$;   35 % от $x = 2,31$;
 40 % от $x = 14$;   60 % от $x = 5,28$;

- в) 15 % от $x = \frac{3}{22}$;   г) 18 % от $x = \frac{23}{25}$;
 24 % от $x = \frac{4}{25}$;   22 % от $x = 1\frac{3}{25}$;
 45 % от $x = \frac{1}{4}$;   48 % от $x = 2$;
 70 % от $x = \frac{1}{25}$;   85 % от $x = 2$.
- 75) С 20 % от спестените си пари Георги си купил диск за 12 лв. Намерете:
- а) колко пари е имал Георги преди покупката;
 б) колко пари са му останали след покупката.
- 76) Намерете x , ако:
- а) x % от 50 = 6;   б) x % от 6,5 = 0,91;
 x % от 80 = 12; x % от 8,5 = 2,21;
 x % от 120 = 30; x % от 9,5 = 5,7;
 x % от 160 = 152; x % от 12,4 = 10,54;
- в) x % от $\frac{4}{9} = \frac{2}{15}$;   г) x % от $3\frac{3}{10} = 1\frac{1}{10}$;
 x % от $\frac{20}{21} = \frac{3}{7}$; x % от $5\frac{5}{8} = 1\frac{1}{8}$;
 x % от $\frac{8}{11} = \frac{2}{5}$; x % от $6\frac{4}{5} = 1\frac{7}{10}$;
 x % от $\frac{12}{25} = \frac{9}{25}$; x % от $12\frac{2}{3} = 3\frac{1}{6}$.
- 77) Увеличете a с 20 % от a , ако:
- а) $a = 30$;   б) $a = 14,5$;   в) $a = \frac{5}{6}$;   г) $a = 3\frac{1}{3}$.
- 78) Намалете a с 15 % от a , ако:
- а) $a = 80$;   б) $a = 12,4$;   в) $a = 120$;   г) $a = 1\frac{3}{17}$.

НИВО Б → ЗАДАЧИ ЗА ОТЛИЧНА ПОДГОТОВКА

79 Разширете до най-малък общ знаменател дробите:

а) $\frac{3}{4}$, $\frac{1}{3}$ и $\frac{5}{6}$; б) $\frac{7}{10}$, $\frac{4}{5}$ и $\frac{3}{4}$; в) $\frac{1}{4}$, $\frac{5}{12}$ и $\frac{7}{9}$; г) $\frac{3}{5}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{6}$ и $\frac{5}{12}$;
 $\frac{5}{8}$, $\frac{2}{3}$ и $\frac{7}{12}$; $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{10}$ и $\frac{1}{5}$; $\frac{9}{10}$, $\frac{3}{4}$ и $\frac{11}{25}$; $\frac{3}{8}$, $\frac{5}{6}$, $\frac{5}{9}$ и $\frac{1}{2}$.

80 Приведете към най-малък общ знаменател и сравнете дробите:

а) $\frac{4}{5}$, $\frac{11}{15}$ и $\frac{5}{6}$; б) $\frac{5}{6}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{4}{9}$ и $\frac{2}{3}$;
 $\frac{7}{10}$, $\frac{5}{8}$ и $\frac{3}{5}$; $\frac{4}{9}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{10}{27}$ и $\frac{1}{6}$;
 $\frac{13}{15}$, $\frac{9}{10}$ и $\frac{11}{12}$; $\frac{13}{25}$, $\frac{9}{20}$, $\frac{3}{4}$ и $\frac{3}{5}$.

81 Сравнете числата:

а) $5\frac{1}{3}$ и $5\frac{1}{4}$; б) $12\frac{3}{7}$ и $12\frac{2}{3}$; в) $13\frac{11}{15}$ и $13\frac{4}{5}$; г) $21\frac{5}{8}$ и $21\frac{1}{3}$;
 $7\frac{3}{5}$ и $7\frac{5}{6}$; $15\frac{1}{3}$ и $15\frac{5}{6}$; $17\frac{3}{4}$ и $17\frac{7}{8}$; $17\frac{13}{20}$ и $17\frac{1}{4}$;
 $13\frac{5}{8}$ и $13\frac{4}{9}$; $17\frac{8}{13}$ и $17\frac{11}{15}$; $18\frac{3}{7}$ и $18\frac{7}{11}$; $18\frac{5}{6}$ и $18\frac{41}{48}$.

Извършете събирането:

82 а) $\frac{1}{4} + \frac{1}{6} + \frac{2}{9}$; б) $\frac{1}{3} + \frac{5}{24} + \frac{7}{30}$; в) $\frac{1}{6} + \frac{1}{4} + \frac{2}{9} + \frac{5}{12}$; г) $\frac{4}{15} + \frac{3}{10} + \frac{11}{12} + \frac{7}{20}$;
 $\frac{1}{15} + \frac{3}{20} + \frac{5}{12}$; $\frac{5}{48} + \frac{11}{16} + \frac{2}{9}$; $\frac{7}{25} + \frac{1}{4} + \frac{13}{50} + \frac{11}{20}$; $\frac{7}{8} + \frac{15}{16} + \frac{11}{12} + \frac{7}{24}$;
83 а) $13\frac{1}{3} + 15\frac{1}{4} + 12\frac{1}{5}$; б) $15\frac{1}{12} + 7\frac{5}{6} + 8\frac{3}{4}$;
 $18\frac{2}{3} + 15\frac{5}{6} + 3\frac{1}{4}$; $18\frac{3}{20} + 15\frac{3}{4} + 12\frac{3}{5}$.

в) $18\frac{1}{12} + 15\frac{5}{6} + 16\frac{3}{4}$;

$17\frac{5}{24} + 18\frac{3}{8} + 13\frac{7}{6}$;

г) $21\frac{5}{36} + 8\frac{4}{9} + 7\frac{2}{3}$;

$51\frac{7}{48} + 13\frac{5}{16} + 7\frac{7}{12}$.

84 Пресметнете рационално:

а) $\frac{1}{3} + \frac{2}{5} + \frac{2}{3}$;

в) $2\frac{1}{7} + 3\frac{5}{12} + 7\frac{6}{7} + 6\frac{7}{12}$;

$\frac{3}{7} + \frac{5}{9} + \frac{4}{7}$;

$23\frac{1}{7} + 5\frac{3}{5} + 7\frac{3}{7} + 9\frac{3}{7}$;

$\frac{5}{11} + \frac{7}{12} + \frac{6}{11}$;

$18\frac{3}{11} + 5\frac{1}{7} + 2\frac{5}{11} + 5\frac{3}{11}$;

$\frac{3}{8} + \frac{5}{24} + \frac{19}{24}$;

$13\frac{5}{17} + 8\frac{2}{3} + 7\frac{8}{17} + 11\frac{1}{3}$;

б) $\frac{5}{12} + \frac{3}{8} + \frac{7}{12} + \frac{5}{8}$;

г) $102\frac{1}{5} + 207\frac{3}{7} + 97\frac{4}{5} + 92\frac{4}{7}$;

$\frac{3}{7} + \frac{5}{11} + \frac{4}{7} + \frac{6}{11}$;

$209\frac{3}{31} + 90\frac{7}{41} + 109\frac{34}{41} + 90\frac{28}{31}$;

$\frac{3}{29} + \frac{5}{18} + \frac{26}{29} + \frac{13}{18}$;

$327\frac{5}{23} + 253\frac{17}{29} + 172\frac{18}{23} + 246\frac{12}{29}$;

$\frac{7}{15} + \frac{5}{27} + \frac{8}{15} + \frac{22}{27}$;

$231\frac{25}{71} + 144\frac{23}{47} + 205\frac{46}{71} + 418\frac{24}{47}$.

85 Пресметнете стойността на израза $A = a + \frac{1}{3}$, ако:

а) $a = \frac{2}{3}$;

б) $a = 5\frac{1}{3}$;

в) $a = \frac{1}{4}$;

г) $a = 2\frac{2}{5}$.

86 Пресметнете стойността на израза $A = 3\frac{7}{24} + a$, ако:

а) $a = \frac{1}{4}$;

б) $a = \frac{2}{3}$;

в) $a = 5\frac{7}{8}$;

г) $a = 11\frac{5}{6}$.

87 Напишете четири числа, първото от които е $\frac{2}{5}$, а всяко следващо е с $\frac{4}{5}$ по-

голямо от предходното. Намерете:
 а) сбора на първото и четвъртото число;

- б) сбора на второто и третото число;
в) сбора на четирите числа.

88. Напишете пет числа, първото от които е $5\frac{1}{3}$, а всяко следващо е с $\frac{5}{6}$ по-голямо от предходното. Намерете:
а) сбора на първото и петото число;
б) сбора на второто и четвъртото число;
в) сбора на петте числа.

89. Пресметнете стойността на израза $A = 12\frac{5}{24} - \left(a - 5\frac{3}{8}\right)$, ако:

а) $a = 15\frac{7}{8}$; б) $a = 13$; в) $a = 6\frac{1}{4}$; г) $a = 14\frac{2}{3}$.

90. Пресметнете стойността на израза $A = 15\frac{7}{30} - \left(5\frac{1}{6} - a\right)$, ако:

а) $a = 3\frac{1}{6}$; б) $a = 3\frac{2}{3}$; в) $a = 4\frac{3}{5}$; г) $a = 5\frac{1}{15}$.

91. Пресметнете стойността на израза $A = 18\frac{3}{40} - \left(a + 3\frac{5}{8}\right)$, ако:

а) $a = 6\frac{3}{8}$; б) $a = 7\frac{7}{10}$; в) $a = 11\frac{2}{5}$; г) $a = 12\frac{7}{20}$.

92. Пресметнете стойността на израза $A = 25\frac{5}{36} - \left(13\frac{3}{4} + a\right)$, ако:

а) $a = 1\frac{7}{18}$; б) $a = 5\frac{2}{9}$; в) $a = 10\frac{1}{3}$; г) $a = 11\frac{7}{18}$.

93. Намерете x , ако:

а) $x - \frac{1}{3} = \frac{1}{2} - \frac{1}{6}$; $x - 2\frac{1}{3} = \frac{3}{4} - \frac{1}{5}$; в) $8\frac{1}{3} - x = \frac{1}{3} - \frac{1}{5}$; $9\frac{1}{8} - x = 5\frac{1}{2} - 3\frac{3}{4}$;

б) $x + \frac{2}{7} = \frac{8}{9} - \frac{1}{7}$; $x + 3\frac{1}{9} = 7\frac{1}{3} - 2\frac{1}{2}$; г) $x - 5\frac{1}{3} = 9\frac{3}{8} - 5\frac{1}{3}$; $x - 12\frac{5}{17} = 15\frac{1}{5} - 12\frac{5}{17}$.

94. Намислих едно число. Към него прибавих $8\frac{1}{3}$ и получих разликата от числата $15\frac{1}{6}$ и $3\frac{2}{3}$. Кое число съм намислил?

95. Намислих едно число. От него извадих $12\frac{7}{12}$ и получих сбора на числата $5\frac{3}{4}$ и $7\frac{5}{6}$. Кое число съм намислил?

96. Напишете четири числа, първото от които е $\frac{17}{31}$, а всяко следващо е с $\frac{3}{31}$

- по-малко от предходното. Намерете:
а) сбора на първото и четвъртото число;
б) сбора на второто и третото число;
в) разликата на най-голямото и най-малкото число;
г) сбора на четирите числа.

97. Напишете пет числа, първото от които е $10\frac{1}{3}$, а всяко следващо е с $1\frac{2}{3}$ по-малко от предходното. Намерете:

- а) сбора на първото и петото число;
б) сбора на второто и четвъртото число;
в) разликата на най-голямото и най-малкото число;
г) сбора на петте числа.

98. Извършете умножението:

а) $3\frac{1}{3} \cdot \frac{3}{5} \cdot 2\frac{1}{2}$; б) $8\frac{1}{6} \cdot 1\frac{5}{7} \cdot \frac{5}{21}$; в) $2\frac{1}{3} \cdot 2\frac{1}{4} \cdot 1\frac{5}{7}$; г) $13\frac{1}{3} \cdot 1\frac{1}{20} \cdot 2\frac{1}{14}$;
 $5\frac{1}{7} \cdot \frac{7}{12} \cdot 1\frac{1}{3}$; $\frac{3}{11} \cdot 3\frac{1}{3} \cdot 2\frac{1}{5}$; $5\frac{1}{3} \cdot 1\frac{1}{8} \cdot 2\frac{1}{6}$; $9\frac{1}{3} \cdot 2\frac{4}{7} \cdot 1\frac{1}{24}$.

99. Пресметнете:

а) $\left(1 - \frac{1}{5}\right) \cdot \left(3 + \frac{1}{8}\right)$; в) $\left(\frac{1}{2} + \frac{3}{8} - \frac{5}{6}\right) \cdot \left(4 + \frac{4}{5}\right)$;

$\left(3 + \frac{3}{5}\right) \cdot \left(1 + \frac{2}{3}\right)$; $\left(\frac{3}{4} + \frac{5}{6} - \frac{1}{3}\right) \cdot \left(1 - \frac{4}{5}\right)$;

б) $\left(\frac{1}{4} + \frac{1}{3} - \frac{1}{2}\right) \cdot \left(1 + \frac{1}{3}\right)$; г) $6 \cdot \left(3\frac{3}{5} + 2\frac{1}{3}\right) + 2 \cdot \left(1\frac{1}{3} - 1\frac{1}{4}\right)$;

$\left(1 + \frac{1}{2}\right) \cdot \left(1 + \frac{1}{3}\right) \cdot \frac{1}{2}$; $5 \cdot \left(5\frac{1}{2} - 4\frac{1}{2}\right) - 9 \cdot \left(7\frac{3}{4} - 7\frac{18}{25}\right)$.

- 100 Пресметнете стойността на израза $A = 5\frac{1}{3} \cdot a - \frac{1}{4}$, ако:
 а) $a = \frac{3}{16}$; б) $a = 3$; в) $a = \frac{1}{8}$; г) $a = 1\frac{1}{8}$.
- 101 Пресметнете стойността на израза $A = 7\frac{1}{12} - 5\frac{5}{12} \cdot a$, ако:
 а) $a = 1$; б) $a = \frac{4}{5}$; в) $a = \frac{12}{13}$; г) $a = \frac{3}{5}$.
- 102 Пресметнете стойността на израза $A = \left(a - 4\frac{5}{18}\right) \cdot 2\frac{1}{4}$, ако:
 а) $a = 5$; б) $a = 7\frac{7}{18}$; в) $a = 9\frac{11}{18}$; г) $a = 5\frac{1}{3}$.
- 103 Напишете четири числа, първото от които е $\frac{1}{12}$, а всяко следващо се получава от предходното, като се умножи с 3. Намерете:
 а) произведението на първото и четвъртото число;
 б) произведението на второто и третото число;
 в) сбора от четирите числа.
- 104 Напишете пет числа, първото от които е $4\frac{1}{6}$, а всяко следващо се получава от предходното, като се умножи с $\frac{2}{5}$. Намерете:
 а) произведението от първото и петото число;
 б) произведението от второто и четвъртото число;
 в) сбора на първите три числа.
- 105 Пресметнете:
 а) $\left(\frac{1}{2} + \frac{1}{3}\right) : \left(\frac{1}{2} - \frac{1}{3}\right)$; б) $\frac{1}{3} : \frac{1}{8} + \frac{3}{4} : \frac{1}{2}$;
 $\left(\frac{3}{4} - \frac{1}{3}\right) : \left(\frac{1}{2} + \frac{1}{5}\right)$; в) $\frac{5}{8} : \frac{5}{6} - \frac{1}{8} : \frac{3}{4}$;
 б) $\left(\frac{3}{8} : \frac{1}{4} - 1\frac{1}{6}\right) : \frac{2}{3}$; г) $2\frac{1}{3} : \frac{7}{9} - \frac{3}{8} : \frac{3}{4}$;
 $\left(\frac{7}{9} - \frac{1}{3} : 1\frac{1}{2}\right) : \frac{3}{4}$; в) $\frac{2}{5} : 3\frac{1}{3} + \frac{4}{9} : \frac{5}{6}$.

- 106 Пресметнете стойността на израза $A = 3\frac{1}{3} : a + 2\frac{1}{6}$, ако:
 а) $a = 10$; б) $a = 1\frac{2}{3}$; в) $a = 1\frac{1}{9}$; г) $a = 3\frac{1}{3}$.
- 107 Пресметнете стойността на израза $A = 8\frac{1}{8} : a - 1\frac{1}{3}$, ако:
 а) $a = 5$; б) $a = 1\frac{1}{4}$; в) $a = 3\frac{1}{4}$; г) $a = 2\frac{1}{6}$.
- 108 Пресметнете стойността на израза $A = a : 3\frac{1}{3} - 2\frac{1}{5}$, ако:
 а) $a = 10$; б) $a = 15$; в) $a = 8$; г) $a = 7\frac{1}{3}$.
- 109 Пресметнете стойността на израза $A = 12\frac{1}{6} - 5\frac{1}{3} : a$, ако:
 а) $a = 8$; б) $a = 1\frac{1}{3}$; в) $a = 16$; г) $a = \frac{8}{9}$.
- 110 Намерете x , ако:
 а) $\left(x + \frac{1}{3}\right) : \frac{5}{6} = 4$; $\left(2\frac{1}{3} + x\right) \cdot 1\frac{1}{6} = 7$; в) $\left(\frac{5}{9} - x\right) : \frac{3}{4} = \frac{1}{4}$; $\left(10\frac{1}{2} - x\right) : 3\frac{3}{5} = 2\frac{7}{9}$;
 б) $\left(x - \frac{2}{7}\right) : \frac{7}{8} = \frac{1}{8}$; $\left(x - 3\frac{1}{6}\right) \cdot 1\frac{1}{11} = 4$; г) $\frac{5}{8} : \left(\frac{1}{3} - x\right) = 15$; $6\frac{2}{3} : \left(x + \frac{2}{3}\right) = 3\frac{4}{7}$.
- 111 Намислих едно число. Увеличих го 7 пъти. Полученото число намалих с $30\frac{3}{4}$ и получих $21\frac{1}{4}$. Кое число съм намислил?
- 112 Намислих едно число. Намалих го 6 пъти. Полученото число увеличих с $5\frac{6}{7}$ и получих 7. Кое число съм намислил?
- 113 Напишете 4 числа, първото от които е $\frac{1}{12}$, а всяко следващо се получава от предходното, като го разделим с $\frac{1}{3}$. Намерете:
 а) произведението от първото и четвъртото число;
 б) произведението от второто и третото число;
 в) сбора на четирите числа.

- 114) Напишете пет числа, първото от които е $2\frac{1}{4}$, а всяко следващо се получава от предходното, като го разделим на 3. Намерете:
- произведението от първото и петото число;
  - произведението от второто и четвъртото число;
  - сбора на петте числа.

- 115) Автобус от градския транспорт се движи по маршрут, дълъг $10\frac{2}{3}$ км, със средна скорост 16 км/ч, има 9 междинни спирки, на всяка от които стои средно по $\frac{2}{3}$ минути. Намерете времето, за което автобусът изминава маршрута си.

Пресметнете:

- 116) а) $\left(\frac{2}{3} - \frac{1}{3} \cdot \frac{1}{2}\right) \cdot \frac{6}{7}$;   в) $\left(5 - \frac{2}{3} : \frac{2}{9}\right) \cdot \left(5\frac{1}{3} - 3\frac{1}{2}\right)$;
 б) $\left(\frac{2}{5} + \frac{1}{5} : \frac{1}{3}\right) : \frac{1}{4}$;   г) $\left(7\frac{1}{3} - 2\frac{1}{3} : 1\frac{2}{5}\right) : \left(5\frac{1}{2} - 4\frac{1}{3}\right)$;
 в) $\left(\frac{5}{7} - \frac{2}{7} : \frac{2}{3}\right) \cdot 2\frac{1}{3}$;   г) $\left(5\frac{1}{3} \cdot 1\frac{1}{8} - 5\frac{3}{5}\right) \cdot \left(3\frac{1}{5} - 2\frac{3}{4}\right)$;
 г) $\left(\frac{7}{8} - \frac{5}{8} \cdot \frac{4}{5}\right) \cdot 2\frac{2}{3}$;   г) $\left(8\frac{1}{3} - 3\frac{1}{2} \cdot \frac{4}{7}\right) : \left(11\frac{1}{3} - 10\frac{1}{4}\right)$;
 117) а) $\left[\left(\frac{1}{8} \cdot 1\frac{7}{9}\right) : \frac{1}{9}\right] : \left(\frac{1}{8} \cdot 1\frac{3}{5}\right)$;   в) $\left[\left(2 - \frac{3}{4}\right) : 6\frac{1}{4} - \frac{1}{25}\right] : 2\frac{1}{5} - \frac{1}{20}$;
 б) $\left[\left(\frac{1}{2} + \frac{1}{3}\right) \cdot 1\frac{1}{4}\right] : \left[2\frac{2}{3} - 1\frac{4}{9}\right]$;   г) $\left[\frac{3}{5} : 1\frac{2}{5} + \frac{2}{7} \cdot \left(\frac{2}{5} + \frac{5}{6} - \frac{7}{30}\right)\right] : \frac{5}{7}$;
 118) а) $\left(\frac{4}{7} + \frac{8}{21}\right) \cdot \left(\frac{1}{3} + \frac{1}{14} + \frac{2}{21}\right) \cdot 4\frac{1}{5}$;   в) $\left(\frac{2}{3} + \frac{3}{4}\right) \cdot 1\frac{1}{17} + \left(\frac{3}{4} - \frac{1}{2}\right) \cdot 1\frac{1}{3}$;
 б) $\left(\frac{6}{8} + \frac{1}{4}\right) \cdot 1\frac{1}{3} + \left(\frac{3}{5} + \frac{2}{15}\right) \cdot 5$;   г) $3\frac{1}{2} \cdot \left(\frac{2}{3} - \frac{3}{7}\right) \cdot 1\frac{1}{4} \cdot \left(\frac{4}{5} - \frac{1}{4} - \frac{3}{20}\right)$.

- 119) а) $\frac{1}{2} : \left[\left(\frac{1}{10} : \frac{1}{9} - \frac{5}{6}\right) \cdot 9 + \frac{2}{5}\right]$;   в) $1\frac{1}{4} \cdot \left[\frac{1}{2} + 3\frac{1}{2} : \left(\frac{1}{4} + \frac{4}{7} \cdot 2\frac{5}{8}\right) + \frac{1}{2}\right]$;
 б) $\left[2 + \frac{1}{6} : 1 - \left(1 - \frac{1}{2} + \frac{1}{3}\right)\right] : 4 + 1\frac{2}{3}$;   г) $\left[\left(1 - \frac{1}{12}\right) : \left(2 + \frac{1}{24}\right) + \frac{65}{14} : 17\frac{1}{2}\right] : \frac{5}{7}$.

- 120) Пресметнете стойността на израза $A = \left(a + \frac{1}{3}\right) : 2 + 3\frac{1}{3}$, ако:

- а) $a = 3$;   б) $a = \frac{2}{3}$;   в) $a = 3\frac{2}{3}$;   г) $a = 9\frac{2}{3}$.

- 121) Пресметнете стойността на израза $A = a : \frac{1}{3} + 2 \cdot 3\frac{5}{6} - 5\frac{1}{3}$, ако:

- а) $a = \frac{2}{9}$;   б) $a = 1\frac{1}{3}$;   в) $a = 5$;   г) $a = 2\frac{1}{6}$.

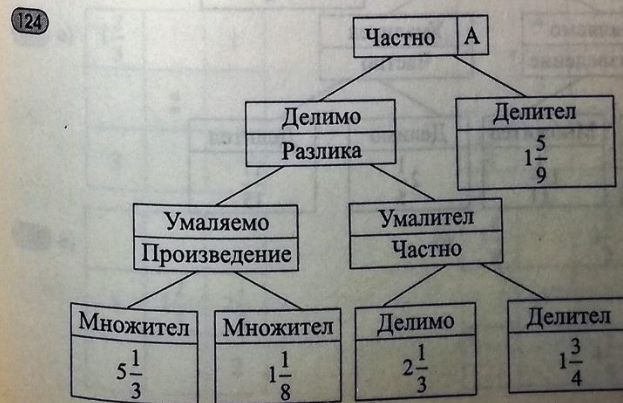
- 122) Пресметнете стойността на израза $A = \left(2a - 3\frac{1}{3}\right) : \frac{1}{2}$, ако:

- а) $a = 2$;   б) $a = 2\frac{1}{2}$;   в) $a = 3$;   г) $a = 3\frac{1}{3}$.

- 123) Пресметнете стойността на израза $A = \left(a : \frac{2}{3} + 3\frac{1}{2}\right) \cdot 1\frac{1}{6}$, ако:

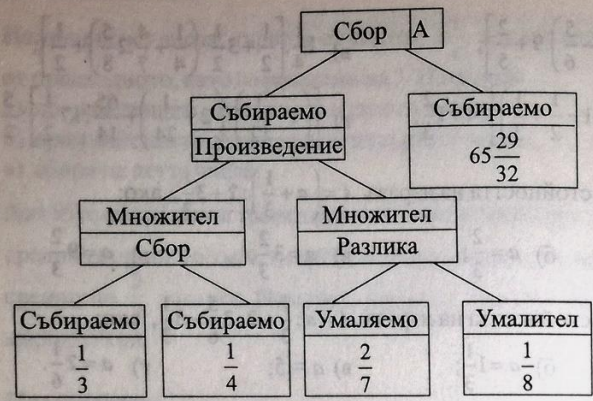
- а) $a = 2$;   б) $a = \frac{1}{3}$;   в) $a = 1\frac{1}{3}$;   г) $a = 6$.

По дадените схеми напишете числов израз и пресметнете стойността му:

125

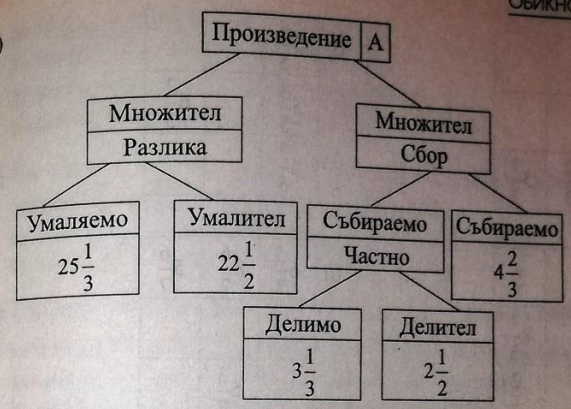

126

116

127

Пресметнете:

- 128) а) $\frac{3}{4} + \frac{2}{3}$; б) $\frac{5}{8} - \frac{1}{4}$; в) $\frac{3}{8} : \frac{1}{4} + 2\frac{1}{2}$; г) $\frac{5}{6} - \frac{1}{3} : 2$
 а) $\frac{5}{6} + \frac{1}{2}$; б) $\frac{3}{4} - \frac{1}{8}$; в) $\frac{1}{3} - \frac{1}{5} : \frac{5}{6}$; г) $\frac{8}{9} - 2 : 1\frac{1}{2}$
- 129) а) $2\frac{1}{3} - 3\frac{1}{5} : \frac{1}{4}$; б) $3\frac{1}{7} : 11 + 2\frac{1}{3} : \frac{3}{7}$; в) $\frac{3}{4} : \frac{5}{6} + \frac{1}{3} : \frac{1}{4}$; г) $2\frac{1}{3} : 7 + 3\frac{1}{2} : 1\frac{1}{7}$
 а) $5\frac{1}{3} - 3\frac{1}{2} : \frac{1}{7}$; б) $5\frac{1}{3} : 8 + 3\frac{1}{4} : 1\frac{3}{13}$; в) $\frac{8}{9} : \frac{2}{3} - \frac{1}{5} : \frac{1}{2}$; г) $5\frac{1}{2} : 3\frac{1}{3} - 2.2\frac{2}{3}$

Попълнете магическите квадрати:

- 130) а)

$1\frac{2}{3}$		1
	2	
3		

 б)

	4	
	3	
$3\frac{3}{4}$	2	
- 131) а)

1	$1\frac{2}{3}$	$2\frac{1}{3}$
		2

 б)

$3\frac{8}{9}$		$3\frac{2}{3}$
	4	
		$4\frac{1}{9}$

117

132 а)

$4\frac{2}{3}$		
6	$3\frac{2}{3}$	$5\frac{1}{3}$

б)

$5\frac{4}{5}$		
$5\frac{3}{5}$		$6\frac{2}{5}$
$6\frac{3}{5}$		

133 а)

		5
$5\frac{2}{3}$		$8\frac{1}{3}$
		$7\frac{2}{3}$

б)

$6\frac{5}{7}$	$8\frac{6}{7}$	$5\frac{6}{7}$
	$5\frac{3}{7}$	

Намерете x , ако:

134 а) $(x - \frac{1}{3}) : \frac{2}{7} = \frac{7}{9}$;

в) $(x + \frac{1}{6}) : \frac{3}{5} = \frac{1}{3}$;

$(\frac{5}{6} - x) : \frac{1}{3} = 2$;

$(\frac{8}{9} - x) \cdot 4\frac{1}{2} = 1$;

б) $(x - 3\frac{2}{7}) : 3\frac{1}{3} = 1\frac{2}{7}$;

г) $7\frac{1}{3} : (x - 5\frac{1}{2}) = 11$;

$(9\frac{2}{3} - x) : 3\frac{1}{2} = 1\frac{1}{7}$;

$3\frac{1}{3} : (7 - x) = 1\frac{2}{3}$.

135 а) $(7\frac{1}{3} - 2\frac{3}{5}) : x = 13 - 12\frac{2}{3}$;

в) $(x + \frac{2}{5}) : \frac{7}{15} = 1\frac{2}{7} \cdot 2\frac{1}{3}$;

б) $(5\frac{1}{3} - x) : 3 = 32 - 31\frac{5}{6}$;

г) $\frac{3}{4} : (x - 1\frac{1}{2}) = 2\frac{1}{4} : 4$.

136 В 5^а клас на едно училище има 28 ученика. $\frac{5}{7}$ от тях активно спортуват, а $\frac{3}{5}$ от спортуващите са момчета. Намерете:

- а) колко ученика активно спортуват;
- б) колко момчета активно спортуват;
- в) колко момичета активно спортуват;
- г) колко ученика от този клас не спортуват.

137 Петя отделя $\frac{1}{6}$ от денонощието за подготовка на уроците си, а $\frac{1}{20}$ от останалото време свири на пиано. Намерете:

- а) колко часа отделя Петя за подготовка на уроците си;
- б) колко часа от денонощието свири на пиано.

138 Търговец закупил от борсата известно количество домати, като $\frac{3}{7}$ от тях са 60 кг и са първо качество. $\frac{2}{7}$ от общото количество домати са второ качество, а останалите са трето качество. Намерете:

- а) колко килограма домати е закупил търговецът;
- б) колко килограма домати са второ качество;
- в) колко килограма домати са трето качество.

139 В едно училище има 1 350 ученика, 810 ученика са в среден и горен клас. Намерете:

- а) каква част от учениците са в среден и горен клас;
- б) каква част от учениците са в начален клас.

140 Пресметнете стойността на израза $A = \frac{1}{3}$ от $(2,7 + a)$, ако:

- а) $a = 1,2$;
- б) $a = 3$;
- в) $a = 15$;
- г) $a = \frac{3}{4}$.

141 Намислих едно число и $\frac{2}{5}$ от него увеличих с 3,8. Полученото число намалих 3 пъти и получих 2. Кое число съм намислил?

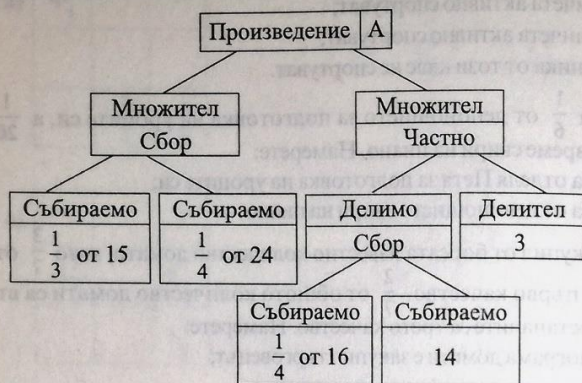
142 Намислих едно число. От $5\frac{2}{3}$ извадих $\frac{1}{6}$ от числото и получих $\frac{2}{3}$ от 7. Кое число съм намислил?

143 Намислих едно число и $\frac{1}{3}$ от него увеличих с $\frac{1}{5}$ от числото 7 и получих $4\frac{2}{5}$. Кое число съм намислил?

144 Намислих едно число. $\frac{2}{3}$ от него намалих с $\frac{3}{4}$ от числото $3\frac{1}{3}$ и получих $5\frac{1}{2}$. Кое число съм намислил?

- 145 По дадената схема напишете числов израз и пресметнете стойността му:

- 146 Комбайнер трябва да ожъне една нива. Пег дни той жънал по $\frac{1}{7}$ от нивата.
- Каква част от нивата е ожънал за петте дни?
  - Каква част от нивата му остава да ожъне?
- 147 Тракторист може сам да изоре една нива за 10 дни, като всеки ден извършва една и съща работа. Каква част от нивата ще изоре:
- за 3 дни;
  - за 4 дни;
  - за 8 дни?
- 148 Секретарка пресметнала, че може да набере определен текст на компютър, като работи 12 часа. Тя работила 8 часа и направила почивка.
- Каква част от работата е свършила до почивката?
  - Каква част от работата остава да свърши?
- 149 Един трактор може сам да изоре една нива за 8 часа, а друг – за 6 часа. Двата трактора орали заедно 2 часа.
- Каква част от нивата изорали?
  - Каква част от нивата остава да се изоре?
- 150 Две тръби пълнят един басейн. Първата може да го напълни за 12 часа, а втората – за 8 часа. Каква част от басейна двете тръби, като пълнят заедно, ще напълнят:
- за 2 часа;
  - за 3 часа?
- 151 Един басейн се пълни от 3 тръби. Първата може сама да го напълни за 8 часа, втората – за 10 часа, а третата – за 6 часа. Тези тръби басейна 2 часа.

- Каква част от басейна е напълнена?
  - Каква част от басейна остава да се напълни?
- 152 Клиент внесъл в банка 1 350 лв. на едногодишен срочен влог при лихва 4%.
- Каква сума ще спечели след изтичане на срока?
  - Колко лева ще стане влогът му след една година?
- 153 На спортен празник на едно училище присъствали 80% от учениците. 25% от присъстващите участвали в различни състезания. В училището учат 1 350 ученика. Намерете:
- колко ученика са присъствали на празника;
  - колко ученика са участвали в състезанията.
- 154 Разстоянието между два града е 240 км. След като изминал 80% от разстоянието, шофьорът на камиона спрял, за да обядва. Намерете:
- колко километра е изминал камиона до спирането;
  - колко километра му остават да измине.
- 155 От два града, една срещу друга, тръгват едновременно две леки коли. Първата се движи със скорост 75 км/ч, а втората – със скорост с 20% по-голяма от скоростта на първата. След 2 часа те се срещат. Намерете:
- скоростта на втората кола;
  - разстоянието между двата града.
- 156 При групово организиране и провеждане на екскурзия се плаща 85% от действителната цена на екскурзията. Участниците в екскурзията платили по 119 лв.
- Колко лева е действителната цена на екскурзията?
  - Колко лева е намалението?
- 157 Служител на фирма получил премия. С 45% от получените средства той си купил уредба за 720 лева.
- Каква премия е получил служителя?
  - Колко лева са му останали след покупката?
- 158 При сезонна разпродажба на облекла е направено намаление – 20% от стойността им. Клиент си купил след намалението костюм за 96 лв. Намерете:
- цената на костюма преди намалението;
  - колко лева е спестил този клиент от покупката.
- 159 Оля решила 90 от зададените 120 задачи за самостоятелна работа. Колко задачи са й останали да реши?

- 160 Колко процента от стойността е намалението на стока, ако старата ѝ цена е 140 лв., а новата – 119 лв.?
- 161 В края на деня търговец намалил цената на бананите от 2 лв. на 1,80 лв. Колко процента е намалението?
- 162 Семейство имало спестени 4 500 лв. За ремонт на жилището си те похарчили 1 350 лв. Намерете какъв процент от спестените пари са похарчени за ремонта?
- 163 Пресметнете стойността на израза $A = 30\%$ от $a + 25\%$ от b , ако:
- а) $a = 40$;   б) $a = 12,5$;   в) $a = 85,4$;   г) $a = 3\frac{1}{3}$;
 б) $b = 16$;   б) $b = 16,4$;   б) $b = 28,8$;   б) $b = 5\frac{1}{3}$
- 164 Намислих едно число. 30% от него увеличих със 7,9 и получих 10. Кое число съм намислил?
- 165 Намислих едно число. 80% от него намалих с 4,1 и получих 5,5. Кое число съм намислил?
- 166 Намислих едно число. 60% от него увеличих с 28,5 и получих 30% от 125. Кое число съм намислил?
- 167 Намислих едно число. 85% от него намалих с 50 и получих $\frac{1}{3}$ от 105. Кое число съм намислил?

НИВО В → ЗАДАЧИ ЗА СЪСТЕЗАНИЯ

Пресметнете стойността на изразите:

$$168 \quad A = \left(5\frac{1}{3} \cdot 1\frac{1}{8} - 3\frac{1}{4} : 5\frac{1}{5}\right) : 8\frac{3}{5} + 10\frac{3}{4} \cdot \frac{1}{2}.$$

$$169 \quad A = \left(7\frac{1}{7} : 6\frac{1}{4} + 3\frac{1}{3} : 1\frac{3}{7}\right) : 8\frac{1}{9} + 22\frac{2}{7} : 4.$$

$$170 \quad A = \left(8\frac{1}{8} : 2\frac{3}{5} + 1\frac{3}{4} : 2\right) \cdot \left(13\frac{7}{10} \cdot 1\frac{1}{2} - 12\frac{7}{10} \cdot 1\frac{1}{2}\right).$$

$$171 \quad A = \left(5\frac{1}{3} \cdot 2\frac{1}{3} - 36\frac{1}{3} : 3\right) \cdot \left(5\frac{1}{3} \cdot 1\frac{4}{5} + 4\frac{2}{3} \cdot 1\frac{4}{5}\right).$$

$$172 \quad A = \frac{15\frac{1}{3} - 15\frac{1}{5}}{19\frac{1}{5} - 19\frac{1}{7}} + \frac{3\frac{1}{7} \cdot 17\frac{2}{7} + 7\frac{6}{7} \cdot 17\frac{2}{7}}{5\frac{1}{3} \cdot 17\frac{2}{7} - 2\frac{1}{3} \cdot 17\frac{2}{7}}.$$

$$173 \quad A = \left(1 - \frac{1}{3}\right) \cdot \left(1 - \frac{1}{4}\right) \cdot \left(1 - \frac{1}{5}\right) \cdot \left(1 - \frac{1}{6}\right) \cdot \left(1 - \frac{1}{7}\right) \cdot \left(1 - \frac{1}{8}\right) + \frac{19\frac{1}{3} \cdot 25\frac{22}{25} + 3\frac{2}{3} \cdot 25\frac{22}{25}}{8\frac{3}{7} \cdot 25\frac{22}{25} - 4\frac{3}{7} \cdot 25\frac{22}{25}}.$$

$$174 \quad A = \frac{\left(2 - \frac{1}{2}\right) \cdot \left(2 - \frac{1}{3}\right) \cdot \left(2 - \frac{1}{4}\right) \cdot \left(2 - \frac{1}{5}\right)}{\left(1 + \frac{1}{2}\right) \cdot \left(1 + \frac{1}{3}\right) \cdot \left(1 + \frac{1}{4}\right) \cdot \left(1 + \frac{1}{5}\right) \cdot \left(1 + \frac{1}{6}\right)} + 1\frac{1}{2} : \frac{2}{5}.$$

$$175 \quad A = \frac{5\frac{1}{3} \cdot \frac{6}{25} + 2\frac{2}{3} \cdot \frac{6}{25}}{9\frac{2}{7} : 25 - 1\frac{2}{7} : 25} + \frac{5\frac{2}{3} - 1\frac{8}{9} : \frac{1}{3}}{5\frac{2}{7} + 3\frac{1}{3} + 17\frac{5}{11}}.$$

$$176 \quad A = \frac{2006 \cdot \frac{1}{2006} \cdot 7\frac{1}{3} - 2005 \cdot \frac{1}{2005} \cdot 7\frac{1}{3}}{2006 \cdot \frac{1}{2006} \cdot 3\frac{2}{3} - 2005 \cdot \frac{1}{2005} \cdot 3\frac{2}{3}} + 10\frac{2}{5} : 2\frac{3}{5}.$$

$$177 \quad A = \frac{456 \cdot \frac{1}{789} \cdot 3\frac{3}{5} - 345 \cdot \frac{1}{678} \cdot 3\frac{3}{5}}{456 \cdot \frac{1}{789} : 1\frac{2}{3} - 345 \cdot \frac{1}{678} : 1\frac{2}{3}} + \frac{5\frac{1}{3} - 1\frac{1}{3} : \frac{1}{4}}{2\frac{1}{3} + 3\frac{1}{4} + \frac{1}{5}}.$$

178 Пресметнете числената стойност на израза $A = x : 2\frac{1}{3} + 1\frac{1}{4}$, ако:

а) $x = 1\frac{3}{7} + 2\frac{1}{3} + \frac{4}{7} + 2\frac{2}{3}$;

в) $x = 7 : 4 + 1 : \frac{1}{2}$;

б) $x = 3\frac{1}{2} : 2\frac{1}{3} + 1$;

г) $x = 5 : 4 + 2$.

179 Пресметнете числената стойност на израза $A = 15\frac{1}{3} - x : 2\frac{2}{3}$, ако:

а) $x = 3\frac{1}{3} + 2\frac{3}{7} + 1\frac{2}{3} + \frac{4}{7}$;

в) $x = 7 : 4 + 1 : \frac{1}{2}$;

б) $x = 2\frac{1}{3} : 7 + 7\frac{1}{3} : 2$;

г) $x = \left(5\frac{1}{3} - 1\frac{1}{3}\right) : \frac{1}{4}$.

180 Пресметнете числената стойност на израза $A = 3 \cdot x + 3\frac{1}{3}$, ако:

а) $x = 2\frac{1}{3} \cdot 3 - 5\frac{1}{3}$;

в) $x = 3 : \frac{1}{5} - 6\frac{1}{3}$;

б) $x = 3\frac{1}{2} \cdot 2 - 2\frac{1}{3}$;

г) $x = 5\frac{1}{5} : 2 - \frac{1}{3}$.

181 Пресметнете числената стойност на израза $A = 2\frac{1}{3} \cdot x + 3\frac{1}{6}$, ако:

а) $x = 3 : \frac{1}{5} - \frac{3}{5} : \frac{1}{10}$;

в) $x = \left(\frac{1}{2} + \frac{1}{3}\right) \cdot \frac{1}{5}$;

б) $x = 3\frac{1}{3} : \frac{1}{3} - 3\frac{1}{2} : \frac{1}{2}$;

г) $x = \left(\frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \frac{1}{6}\right) : \frac{1}{3}$.

182 Намерете неизвестното число x и пресметнете числената стойност на израза

$A = \frac{2}{3}$ от $x - \frac{1}{2}$ от x , ако:

а) $x \cdot 2\frac{1}{3} + 3 : \frac{1}{3} = 2 : \frac{1}{5}$;

б) $x \cdot 1\frac{1}{3} + 2\frac{1}{3} = 5\frac{1}{5} \cdot 4\frac{1}{3} - 4\frac{1}{5} \cdot 4\frac{1}{3}$;

в) $x : 1\frac{1}{3} - 5\frac{3}{5} : \frac{2}{5} = 2\frac{1}{3} \cdot 7\frac{1}{5} + 7\frac{2}{3} \cdot 7\frac{1}{5}$;

г) $x : 2\frac{1}{3} + 3\frac{1}{3} : 10 = 2\frac{1}{3} \cdot 7\frac{1}{5} - 2\frac{1}{3} \cdot 5\frac{1}{5}$.

183 Намерете неизвестното число x и пресметнете числената стойност на израза

$A = \frac{2}{3}$ от $x + \frac{1}{4}$ от $x + \frac{1}{12}$ от x , ако:

а) $\left(x + 3\frac{1}{3}\right) : \frac{3}{5} + 5\frac{7}{10} = 7\frac{2}{3} \cdot 15\frac{7}{10} - 6\frac{2}{3} \cdot 15\frac{7}{10}$;

б) $\left(x + 2\frac{3}{4}\right) \cdot \frac{1}{5} + 3\frac{4}{5} = 8\frac{4}{13} \cdot 1\frac{9}{10} - 5\frac{4}{13} \cdot 1\frac{9}{10}$;

в) $x \cdot \left(11\frac{1}{3} \cdot 1\frac{4}{5} + 6\frac{2}{3} \cdot 1\frac{4}{5}\right) = 5\frac{1}{3} \cdot 3\frac{3}{5} + 3\frac{2}{3} \cdot 3\frac{3}{5}$;

г) $\left(2\frac{1}{7} \cdot 1\frac{2}{5} \cdot 1\frac{2}{3} \cdot \frac{1}{5}\right) \cdot x = 5\frac{3}{4} + 1\frac{3}{7} + 1\frac{1}{4} + 1\frac{4}{7}$.

184 Намерете неизвестното число x и пресметнете числената стойност на израза

$A = \frac{1}{3}$ от $x + 50\%$ от x , ако:

а) $x + 2\frac{1}{7} = 15\frac{1}{3} \cdot 8\frac{1}{7} - 14\frac{1}{3} \cdot 8\frac{1}{7}$;

б) $\left(x - \frac{2}{3}\right) : 3 + 3\frac{1}{7} = 5\frac{1}{3} \cdot 6\frac{1}{7} - 4\frac{1}{3} \cdot 6\frac{1}{7}$;

в) $\left(x - 5\frac{1}{7}\right) : 3 + 5\frac{1}{3} : 8 = 2\frac{1}{3} \cdot 1\frac{2}{7}$;

г) $\left(2 \cdot x - 3\frac{1}{3}\right) : \frac{1}{5} + 7\frac{1}{3} : 3\frac{2}{3} = 5\frac{1}{3} \cdot 1\frac{1}{8}$.

Намерете x , ако:

185 $\left(2 \cdot x - 15\frac{3}{10}\right) \cdot 3\frac{1}{3} + 7\frac{1}{7} = 81\frac{1}{7} : 8$.

186 $\left(2 \cdot x - 2\frac{1}{3} \cdot 15\frac{3}{10}\right) : 3 + 7\frac{1}{5} = 8\frac{1}{5} \cdot 5\frac{1}{3} - 8\frac{1}{5} \cdot 4\frac{1}{3}$.

187 $\left(x : 2\frac{1}{7} + 1\frac{1}{8} \cdot 5\frac{1}{3}\right) \cdot 2 = 15\frac{1}{5} \cdot 20\frac{1}{5} - 28\frac{2}{3} \cdot 10\frac{1}{10}$.

* 188 $\left(3 \cdot x + 7\frac{1}{5} \cdot 1\frac{1}{3}\right) : 2\frac{1}{7} + 3\frac{6}{7} = 5\frac{1}{3} \cdot 18\frac{17}{19} - 5\frac{1}{3} \cdot 17\frac{17}{19}$.

189 $\left(2 \cdot x - 13\frac{1}{3} \cdot 2\frac{1}{4}\right) : \frac{1}{5} - 15\frac{3}{5} = 14\frac{2}{5} \cdot 27\frac{11}{31} - 14\frac{2}{5} \cdot 26\frac{11}{31}$.

190 $\left(x : 3 + 2\frac{1}{4} \cdot 7\frac{1}{9}\right) : 5 - 3\frac{4}{5} = 5\frac{1}{5} \cdot 107\frac{17}{33} - 5\frac{1}{5} \cdot 106\frac{17}{33}$.

191 $\left(2 \cdot x - 13\frac{1}{3} : \frac{4}{9}\right) : \frac{1}{5} - 15\frac{3}{5} = 18\frac{2}{5} \cdot 88\frac{21}{37} - 18\frac{2}{5} \cdot 87\frac{21}{37}$.

192 $\left(5 : \frac{1}{5} - x : 10\right) : \frac{1}{2} + 7\frac{3}{5} = 17\frac{1}{2} \cdot 99\frac{97}{98} - 17\frac{1}{2} \cdot 97\frac{97}{98}$.

* 193 $\left(1 - \frac{1}{2}\right) \cdot \left(1 - \frac{1}{3}\right) \cdot \left(1 - \frac{1}{4}\right) \cdot \left(1 - \frac{1}{5}\right) + x : 3\frac{1}{7} = 2\frac{1}{3} + \left(1 - \frac{1}{5}\right) \cdot \left(1 - \frac{1}{6}\right) \cdot \left(1 - \frac{1}{7}\right) \cdot \left(1 - \frac{1}{8}\right)$.

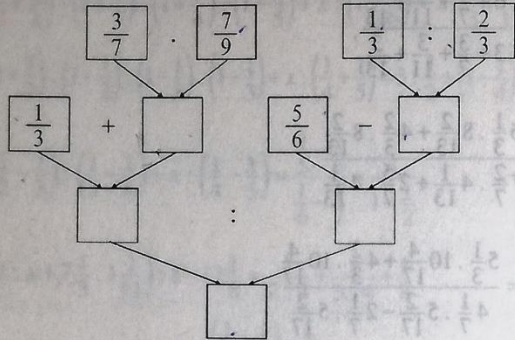
194 $(1+\frac{1}{2}) \cdot (1+\frac{1}{3}) \cdot (1+\frac{1}{4}) \cdot (1+\frac{1}{5}) + x : (1+\frac{1}{6}) = 2 : \frac{1}{3} + (1+\frac{1}{7}) \cdot (1+\frac{1}{8}) \cdot (1+\frac{1}{9})$
 195 $(1-\frac{1}{2}) \cdot (1+\frac{1}{2}) \cdot (1-\frac{1}{3}) \cdot (1+\frac{1}{3}) + x : (\frac{1}{4}+\frac{1}{5}) = 3 : \frac{1}{2} + (1-\frac{1}{4}) \cdot (1+\frac{1}{4}) \cdot (1-\frac{1}{5}) \cdot (1+\frac{1}{5})$
 196 $(\frac{1}{2}-\frac{1}{3}) : (\frac{1}{3}-\frac{1}{4}) + x : (\frac{1}{4}-\frac{1}{5}) = \frac{\frac{1}{6}}{\frac{1}{12}} + \frac{1}{1-\frac{1}{2}}$
 197 $(2 : x + 7\frac{1}{3} \cdot \frac{1}{11}) : 8 - 12\frac{1}{8} = \frac{1}{2 \cdot 3} + \frac{1}{3 \cdot 4} + \frac{1}{8}$
 198 $(18-3 : x) \cdot 2\frac{1}{3} - 3\frac{1}{3} = \frac{(\frac{1}{2}+\frac{1}{3})-\frac{1}{4}}{(\frac{1}{2}+\frac{1}{4})-\frac{1}{3}}$
 199 $\frac{3 : x - 5\frac{1}{3} \cdot \frac{1}{8}}{(\frac{1}{2}+\frac{1}{3}+\frac{1}{4}+\frac{1}{12})-\frac{1}{6}} + 18\frac{1}{3} = 20\frac{1}{3} \cdot 15\frac{4}{5} - 10\frac{1}{6} \cdot 29\frac{3}{5}$
 200 $\frac{4 : x - 5\frac{1}{4} \cdot \frac{1}{7}}{\frac{1}{1 \cdot 2} + \frac{1}{2 \cdot 3} + \frac{1}{3 \cdot 4}} - 2\frac{1}{3} = 7\frac{1}{5} \cdot 4\frac{1}{3} - 3\frac{3}{5} \cdot 8\frac{2}{3}$
 201 $18\frac{1}{3} \cdot x + 5\frac{1}{3} \cdot 2\frac{1}{4} = 1\frac{4}{5} : \frac{3}{5} + 2 : \frac{1}{7}$
 202 $3\frac{1}{3} : x + 2\frac{1}{3} : 7 = 5\frac{1}{7} \cdot 13\frac{5}{17} - 5\frac{1}{7} \cdot 12\frac{5}{17}$
 203 $\frac{8\frac{3}{7} \cdot 2\frac{12}{13} + 1\frac{4}{7} \cdot 2\frac{12}{13}}{5\frac{2}{9} \cdot 2\frac{12}{13} - 3\frac{2}{9} \cdot 2\frac{12}{13}} : x = 29\frac{27}{29} \cdot 1\frac{2}{3} - 28\frac{27}{29} \cdot 1\frac{2}{3}$
 204 $(37\frac{1}{3} - 18\frac{1}{3} \cdot x) \cdot 1\frac{2}{3} = \frac{8\frac{3}{7} \cdot 13\frac{12}{13} - 2\frac{3}{7} \cdot 13\frac{12}{13}}{13\frac{3}{5} \cdot 13\frac{12}{13} - 13\frac{1}{2} \cdot 13\frac{12}{13}}$

205 $(7\frac{1}{3} - x : 2\frac{1}{3}) : 2\frac{1}{2} = \frac{6+\frac{6}{7}+\frac{6}{11}+\frac{6}{13}}{3+\frac{3}{7}+\frac{3}{11}+\frac{3}{13}}$
 206 $(8\frac{2}{3} - 3\frac{1}{3} \cdot x) : \frac{1}{5} = \frac{5\frac{1}{3} \cdot 8\frac{2}{13} + 4\frac{2}{3} \cdot 8\frac{2}{13}}{7\frac{2}{7} \cdot 4\frac{1}{13} + 2\frac{5}{7} \cdot 4\frac{1}{13}}$
 207 $(8\frac{2}{3} - 15\frac{1}{3} \cdot x) : \frac{18}{25} = \frac{5\frac{1}{3} \cdot 10\frac{4}{17} + 4\frac{2}{3} \cdot 10\frac{4}{17}}{4\frac{1}{7} \cdot 5\frac{2}{17} - 2\frac{1}{7} \cdot 5\frac{2}{17}}$
 208 $(19\frac{2}{13} - 7\frac{1}{3} \cdot x) : 4\frac{1}{13} = \frac{9\frac{1}{3} \cdot 6\frac{1}{3} + \frac{2}{3} \cdot 6\frac{1}{3}}{7\frac{3}{7} \cdot 3\frac{1}{6} + 2\frac{4}{7} \cdot 3\frac{1}{6}}$
 209 $(x - 3\frac{1}{4}) : 3\frac{13}{19} = \frac{12 + \frac{12}{13} + \frac{12}{17} + \frac{12}{19}}{2 + \frac{2}{13} + \frac{2}{17} + \frac{2}{19}} - 2 : \frac{1}{3}$
 210 $(5\frac{1}{7} - x) : 13\frac{8}{17} = \frac{15 + \frac{15}{16} + \frac{15}{17} + \frac{15}{19}}{3 + \frac{3}{16} + \frac{3}{17} + \frac{3}{19}} - 3 : \frac{3}{5}$
 211 $(23\frac{170}{193} - 2 \cdot x) : 13\frac{170}{193} = \frac{20 + \frac{20}{23} + \frac{20}{31} + \frac{20}{37}}{2 + \frac{2}{23} + \frac{2}{31} + \frac{2}{37}} - 1 : \frac{1}{9}$
 212 $(x - 2\frac{1}{3}) \cdot 1\frac{2}{3} = \frac{10 + \frac{10}{11} + \frac{10}{13} + \frac{10}{17} + \frac{10}{19}}{2 + \frac{2}{11} + \frac{2}{13} + \frac{2}{17} + \frac{2}{19}}$

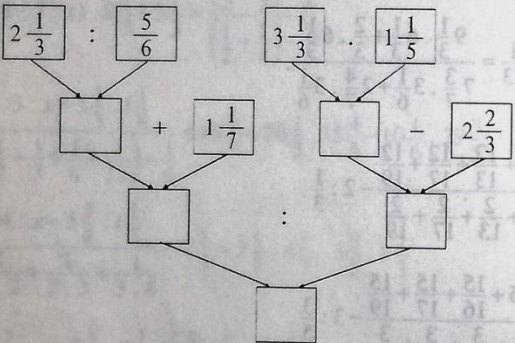

По дадената схема съставете израз и пресметнете стойността му:

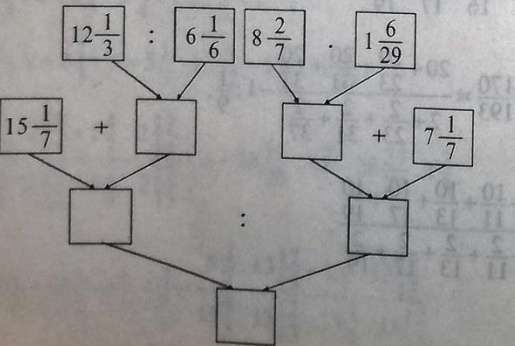
213

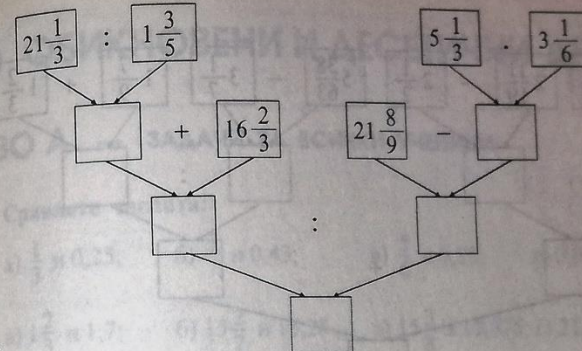
214

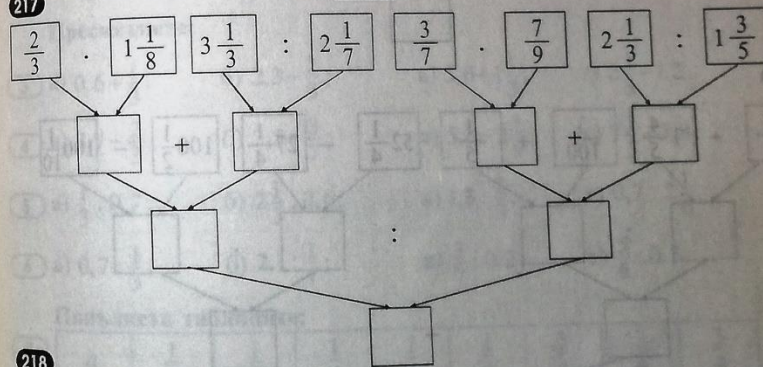
215

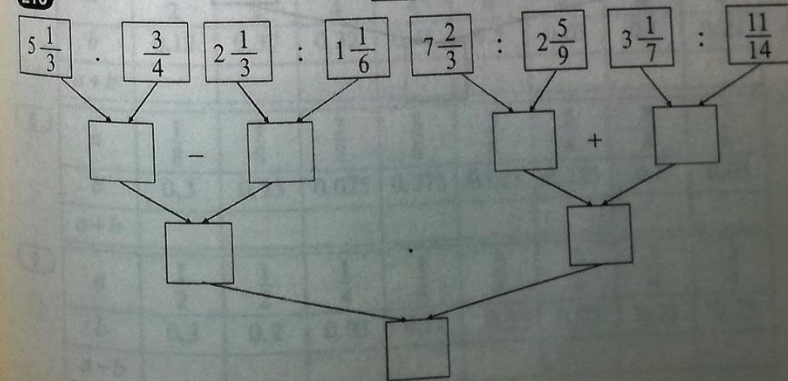
216

217

218

ТЕСТ № 13
Върху темата „Делимост“
- Признаци за делимост -

- 1 Колко от числата 1; 3; 8; 11; 13; 15; 17; 19; 21 са прости?
а) 6; б) 5; в) 7; г) 4.
- 2 Колко от числата 1; 2; 3; 5; 7; 9; 11; 12; 15; 17 са съставни?
а) 4; б) 5; в) 3; г) 2.
- 3 Взаимно прости са числата:
а) 3 и 15; б) 8 и 24; в) 17 и 31; г) 9 и 21.
- 4 На 2 се дели числото:
а) 412 321; б) 222 111; в) 300 505; г) 107 312.
- 5 На 3 се дели числото:
а) 3 301; б) 7 701; в) 7 702; г) 1 204.
- 6 На 6 се дели числото:
а) 12 342; б) 15 235; в) 17 236; г) 14 518.
- 7 На 5 се дели числото:
а) 212 346; б) 617 235; в) 555 556; г) 307 102.
- 8 Числото $48\ 22\ \square$ се дели на 3 и не се дели на 2. Коя цифра трябва да се постави на мястото на квадратчето?
а) 2; б) 3; в) 5; г) 7.
- 9 Числото $132\ 56\ \square$ се дели и на 2, и на 5. Цифрата, която трябва да се постави на мястото на квадратчето, е:
а) 5; б) 2; в) 6; г) 0.
- 10 Числото $444\ 5\ \square\ 0$ се дели и на 2, и на 5 и се дели на 3. Цифрата, която трябва да се постави на мястото на квадратчето, е:
а) 1; б) 2; в) 3; г) 5.

ТЕСТ № 14
Върху темата „Делимост“
- Най-голям общ делител (НОД) и най-малко общо кратно (НОК) -

- 1 Числото 6 006 е равно на:
а) 2.2.3.7.13; б) 2.3.7.11.13; в) 2.3.3.11.13; г) 2.2.3.7.11.13.
- 2 НОД (42; 54) е:
а) 12; б) 6; в) 3; г) 2.
- 3 НОК (12; 14; 18) е:
а) 42; б) 252; в) 84; г) 504.
- 4 Ако $НОК(35; 42) : x = НОК(5; 6)$, то x е:
а) 7; б) 8; в) 9; г) 10.
- 5 Ако $НОК(12; 15; 18) - x = НОК(10; 13)$, то x е:
а) 40; б) 50; в) 60; г) 70.
- 6 Ако $x \cdot НОД(18; 78) = НОК(8; 12; 14)$, то x е:
а) 168; б) 28; в) 1008; г) 56.
- 7 Ако $x \cdot x = 3\ 969$, то x е:
а) 63; б) 9; в) 7; г) 189.
- 8 Намислих едно число. Разделих го на НОД (12; 9) и получих НОК (7; 9). Намисленото число е:
а) 378; б) 567; в) 2268; г) 189.
- 9 Ако $x \cdot 36 = НОД(36; 45) \cdot НОК(36; 45)$, то x е:
а) 36; б) 45; в) 1620; г) 58 320.
- 10 Стойността на израза $A = (33 \cdot 102 + 22 \cdot 202) : 11 - 310$ е:
а) 400; б) 500; в) 217; г) 820.

ТЕСТ № 15

Върху темата „Обикновени дроби“

- Действия събиране и изваждане -

- 1) Дробта $\frac{125}{12}$ е равна на смесеното число:
- а) $12\frac{5}{12}$;   б) $10\frac{5}{12}$;   в) $1\frac{5}{12}$;   г) $12\frac{1}{2}$.
- 2) Кое от неравенствата не е вярно:
- а) $\frac{2}{3} < \frac{3}{4}$;   б) $\frac{4}{3} > \frac{3}{4}$;   в) $\frac{3}{5} > \frac{3}{4}$;   г) $\frac{3}{7} < \frac{5}{7}$?
- 3) Сборът на дробите $\frac{5}{17}$ и $\frac{4}{17}$ е:
- а) $\frac{9}{17}$;   б) $\frac{1}{17}$;   в) $\frac{20}{17}$;   г) $\frac{9}{34}$.
- 4) Сборът $\frac{1}{2} + \frac{1}{4} + \frac{1}{8}$ е:
- а) $\frac{3}{4}$;   б) $\frac{5}{8}$;   в) $1\frac{1}{8}$;   г) $\frac{7}{8}$.
- 5) Сборът $13\frac{2}{7} + 13\frac{5}{7}$ е:
- а) $13\frac{7}{7}$;   б) 27;   в) $26\frac{3}{7}$;   г) $27\frac{3}{7}$.
- 6) Стойността на израза $A = a - \frac{2}{5}$ за $a = \frac{4}{7}$ е:
- а) $\frac{6}{35}$;   б) $\frac{9}{35}$;   в) $\frac{8}{35}$;   г) $\frac{4}{35}$.
- 7) Разликата $5\frac{2}{3} - 2\frac{1}{2}$ е:
- а) $2\frac{1}{6}$;   б) $3\frac{1}{3}$;   в) $3\frac{1}{2}$;   г) $3\frac{1}{6}$.
- 8) Разликата $5 - 2\frac{3}{8}$ е:
- а) $2\frac{3}{8}$;   б) $3\frac{5}{8}$;   в) $2\frac{5}{8}$;   г) $3\frac{1}{4}$.
- 9) Сборът на $\frac{3}{5}$ и реципрочната дроб на $\frac{3}{5}$ е:
- а) $\frac{6}{5}$;   б) $2\frac{4}{15}$;   в) 1;   г) $2\frac{8}{15}$.
- 10) Ако $10 - x = \frac{2}{3} + 3\frac{2}{4}$, то x е равно на:
- а) $4\frac{1}{6}$;   б) $5\frac{5}{6}$;   в) $6\frac{1}{12}$;   г) $12\frac{5}{6}$.

ТЕСТ № 16

Върху темата „Обикновени дроби“

- Действия събиране, изваждане и умножение -

- 1) Произведението $\frac{1}{2} \cdot \frac{3}{5} \cdot \frac{5}{6}$ е:
- а) $\frac{15}{13}$;   б) $\frac{8}{13}$;   в) $\frac{1}{4}$;   г) $\frac{2}{5}$.
- 2) Произведението $\frac{4}{5} \cdot 3\frac{5}{6}$ е:
- а) $3\frac{1}{15}$;   б) $3\frac{2}{3}$;   в) $12\frac{2}{3}$;   г) $9\frac{1}{5}$.
- 3) Стойността на израза $3 \cdot \frac{5}{9} - \frac{5}{6}$ е:
- а) $3\frac{5}{18}$;   б) $2\frac{13}{18}$;   в) $\frac{5}{3}$;   г) $\frac{5}{6}$.
- 4) Стойността на израза $\frac{7}{9} \cdot \frac{3}{14} + \frac{5}{12}$ е:
- а) $\frac{1}{6}$;   б) $\frac{7}{12}$;   в) $\frac{6}{12}$;   г) $\frac{31}{252}$.
- 5) Стойността на израза $\frac{17}{19} \cdot \frac{1}{15} + \frac{14}{15} \cdot \frac{17}{19}$ е:
- а) $\frac{49}{285}$;   б) 1;   в) $\frac{17}{19}$;   г) $2\frac{15}{19}$.
- 6) Стойността на израза $A = 3 \cdot a - \frac{4}{9}$ за $a = 1 + \frac{4}{27}$ е:
- а) $1\frac{4}{27}$;   б) $3\frac{4}{9}$;   в) 3;   г) $2\frac{19}{27}$.
- 7) Ако $1\frac{2}{5} - x = \frac{9}{4} \cdot \frac{4}{15}$, то x е равно на:
- а) 2;   б) $\frac{3}{5}$;   в) $1\frac{1}{5}$;   г) $\frac{4}{5}$.
- 8) Ако $x : 5 = \frac{2}{5} + \frac{13}{15}$, то x е равно на:
- а) 5;   б) $1\frac{4}{15}$;   в) $5\frac{4}{15}$;   г) $6\frac{1}{3}$.
- 9) Ако $x + \frac{3}{8} = 2 \cdot \frac{15}{16}$, то x е равно на:
- а) $2\frac{1}{4}$;   б) $1\frac{1}{2}$;   в) $3\frac{5}{16}$;   г) $2\frac{9}{16}$.
- 10) Написани са четири числа, първото от които $\frac{1}{243}$, а всяко следващо е 3 пъти по-голямо от преходното. Сборът на третото и четвъртото число е:
- а) $\frac{10}{27}$;   б) $\frac{5}{81}$;   в) $\frac{1}{243}$;   г) $\frac{4}{27}$.

ТЕСТ № 17

Върху темата „Обикновени дроби“

- Всички действия -

- 1 Частното $\frac{3}{7} : \frac{2}{7}$ е:
а) $1\frac{1}{2}$; б) $\frac{6}{49}$; в) $\frac{6}{7}$; г) $\frac{2}{3}$.
- 2 Стойността на израза $6\frac{2}{3} - \frac{2}{3} : 2$ е:
а) 3; б) $5\frac{2}{3}$; в) $6\frac{1}{3}$; г) $3\frac{2}{3}$.
- 3 Стойността на израза $(6 : \frac{2}{3} + 5) \cdot \frac{3}{7}$ е:
а) $3\frac{6}{7}$; б) 6; в) $\frac{18}{35}$; г) 4.
- 4 Стойността на израза $\frac{1}{2} : 2 - \frac{5}{14} : 2$ е:
а) $\frac{1}{7}$; б) $\frac{2}{7}$; в) $\frac{3}{14}$; г) $\frac{1}{14}$.
- 5 Ако $(x - 3\frac{1}{5}) \cdot 2\frac{2}{3} = 8$, то x е:
а) $6\frac{1}{5}$; б) $3\frac{5}{6}$; в) $3\frac{8}{15}$; г) $5\frac{1}{6}$.
- 6 Сборът на три числа е $3\frac{3}{7}$. Колко ще бъде сборът им, ако и трите събираеми намалим с $\frac{2}{7}$?
а) $3\frac{1}{7}$; б) $\frac{1}{7}$; в) $2\frac{3}{7}$; г) $2\frac{4}{7}$.
- 7 Произведението на три числа е $\frac{16}{25}$. Колко ще бъде произведението им, ако и трите числа намалим 2 пъти?
а) $\frac{10}{25}$; б) $\frac{8}{25}$; в) $\frac{2}{25}$; г) $\frac{4}{25}$.
- 8 Намислих едно число. Увеличих го 3 пъти и получих произведението на числата $\frac{5}{7}$ и $\frac{21}{25}$. Намисленото число е:
а) $\frac{2}{9}$; б) $1\frac{4}{5}$; в) $\frac{3}{5}$; г) $\frac{1}{5}$.
- 9 Произведението на числата $\frac{4}{5}$ и $\frac{15}{16}$ увеличете с частното на числата $\frac{7}{15}$ и $\frac{1}{6}$. Кое число получихте?
а) $\frac{1}{4}$; б) $\frac{2}{5}$; в) $\frac{13}{20}$; г) $\frac{3}{20}$.
- 10 Написани са пет числа, първото от които е 2, а всяко следващо е 2 пъти по-малко от преходното. Произведението на третото и петото число е:
а) $\frac{1}{8}$; б) $\frac{1}{10}$; в) $\frac{1}{4}$; г) $\frac{1}{16}$.

ТЕСТ № 18

Върху темата „Обикновени дроби“

- Всички действия -

- 1 Стойността на израза $(\frac{3}{7} : 4\frac{1}{2}) : \frac{4}{7}$ е:
а) $\frac{1}{6}$; б) $3\frac{3}{8}$; в) 6; г) $3\frac{3}{7}$.
- 2 Стойността на израза $5\frac{2}{5} : \frac{3}{4} - 2\frac{2}{5} : \frac{3}{4}$ е:
а) $4\frac{4}{11}$; б) $6\frac{2}{5}$; в) 4; г) $1\frac{3}{5}$.
- 3 Стойността на израза $\frac{2 + \frac{2}{5}}{3 + \frac{3}{5}}$ е:
а) $\frac{2}{3}$; б) $1\frac{1}{5}$; в) $\frac{3}{2}$; г) $\frac{6}{5}$.
- 4 Стойността на израза $(2007\frac{1}{3} - 2005\frac{1}{5}) : 1\frac{3}{5} + \frac{2}{3}$ е:
а) $3\frac{1}{3}$; б) $2\frac{1}{3}$; в) 2; г) 3.
- 5 Ако $(x + 2\frac{1}{5}) \cdot 5\frac{1}{3} = 16$, то x е:
а) $5\frac{1}{5}$; б) $1\frac{4}{5}$; в) $7\frac{2}{5}$; г) $\frac{4}{5}$.
- 6 Сборът на три числа е $\frac{3}{8}$. Колко ще бъде сборът им, ако и трите събираеми увеличим с $\frac{5}{6}$?
а) $1\frac{5}{24}$; б) $4\frac{5}{24}$; в) $2\frac{7}{8}$; г) $\frac{23}{24}$.
- 7 Произведението на три числа е $\frac{5}{81}$. Колко ще бъде произведението им, ако и трите числа увеличим 3 пъти?
а) $\frac{5}{27}$; б) $\frac{5}{9}$; в) $9\frac{5}{81}$; г) $1\frac{2}{3}$.
- 8 Намислих едно число. Намалих го 5 пъти и получих произведението на числата $1\frac{2}{5}$ и $1\frac{4}{21}$. Намисленото число е:
а) $1\frac{2}{3}$; б) $8\frac{1}{3}$; в) $5\frac{2}{3}$; г) $6\frac{2}{3}$.
- 9 Разликата на числата $1\frac{1}{15}$ и $\frac{4}{5}$ разделете на техния сбор. Кое число получихте?
а) $1\frac{13}{15}$; б) $\frac{4}{15}$; в) 7; г) $\frac{1}{7}$.
- 10 Написани са четири числа, първото от които е 6, а всяко следващо е 3 пъти по-малко от преходното. Произведението на първото и четвъртото число е:
а) $1\frac{1}{3}$; б) $\frac{4}{9}$; в) 4; г) $\frac{2}{9}$.